

Žijme spolu v Kraji Vysočina! (2)

Žákovský sešit

Žijme spolu v Kraji Vysočina! (2)

Žákovský sešit

Tvůrci vzdělávacího programu: PhDr. Jaromír Karpíšek, Ph.D.

RNDr. Marie Jobová

Mgr. Ivona Pavlíčková

Mgr. Romana Pleslová

Mgr. Václav Černík

Mgr. Roman Veselský

Odborný garant: Mgr. Jan Kabrda, Ph.D.

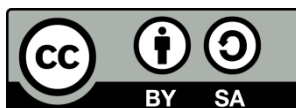
Fotografie a obrázky: Zdroje fotografií a obrázků jsou uvedeny na s. 57–63

Pokud není uvedeno, je autorem fotografií a obrázků tvůrčí kolektiv (Regionální rozvojová agentura Vysočina, z.s.p.o.).

Místo: Jihlava

Rok: 2021

Práva k užívání: Všechny materiály vytvořené v rámci vzdělávacího programu jsou k dispozici pod licencí Creative Commons Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 (CC BY-SA 4.0).

Obsah

1.	Kraj Vysočina na starých mapách	3
2.	Kraj Vysočina a otázka identity.....	17
3.	Systém státní správy a samosprávy.....	20
4.	Osídlení a sídla.....	23
5.	Ochrana životního prostředí, přírody a krajiny	25
6.	Projekt IV: Chráněné území v okolí mé obce.....	28
7.	Sport, rekreace a cestovní ruch.....	30
8.	Projekt V: Turistické atraktivity	32
9.	Veřejná správa a úřady.....	35
10.	Projekt VI: Strategie rozvoje obce	40
11.	Budoucnost kraje.....	43
12.	Zdroje kapitol žákovského sešitu.....	48
13.	Zdroje obrázků.....	56

1. Kraj Vysočina na starých mapách

? Sestavte soubor tří starých map, které zobrazují stejné území (použijte portál <http://oldmaps.geolab.cz/>), a krom tří výřezů napište dva stručné popisy se změnami, které se v území v mezičase vytvoření map odehrály.

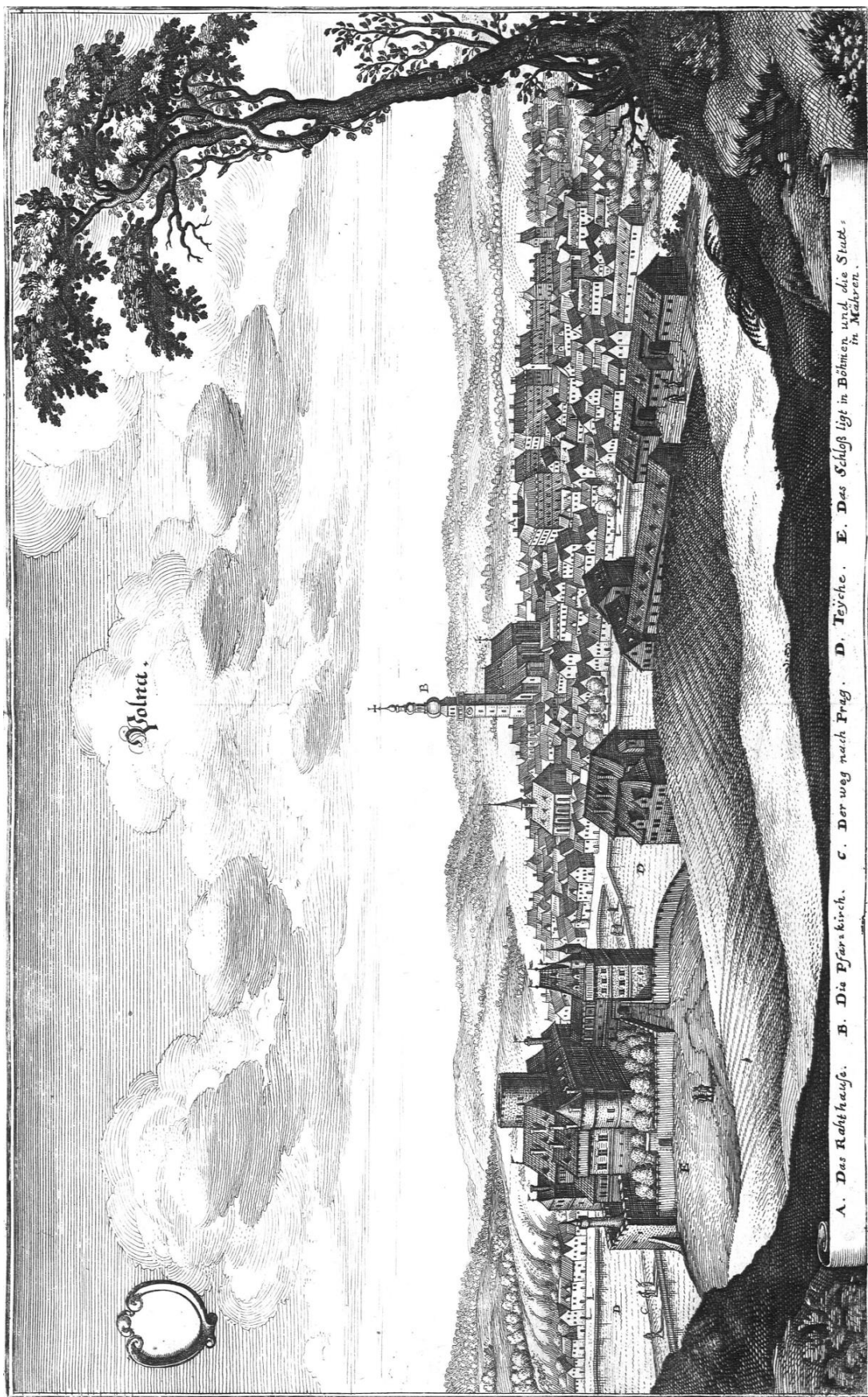
? Vezměte obrázky vedut a rozmístěte je po třídě nebo školní zahradě. Ve dvojicích pak nalezněte a přiřaďte k nim současné letecké nebo jiné fotografie a název města.

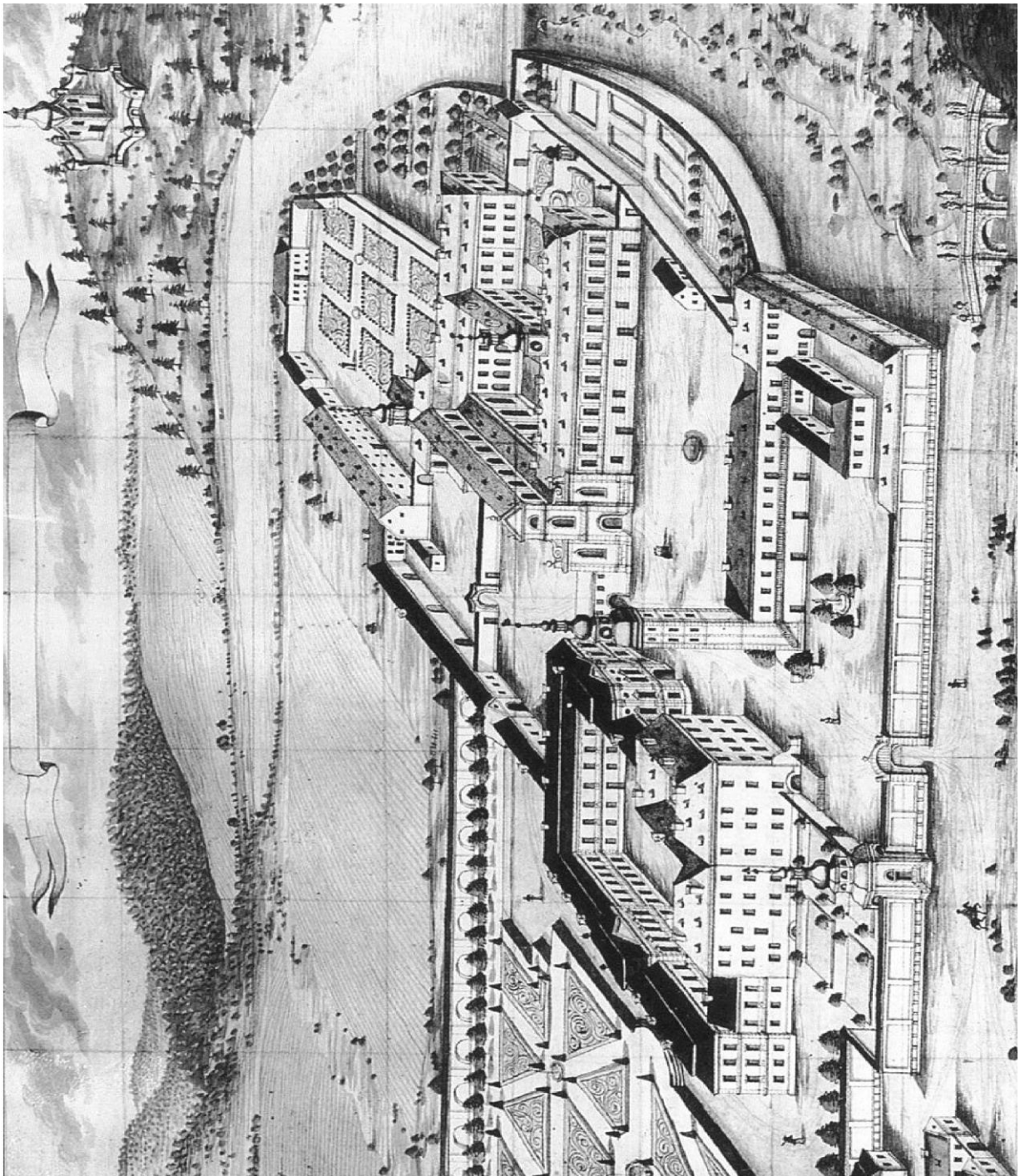
? Vystříhněte obrázky vedut a fotografie a nalepte je společně s názvem na jeden řádek nebo si na řádek запиšte čísla a písmena přiřazená k obrázkům, jak si je pamatujete např. ze školní zahrady nebo chůze po třídě (s desetiminutovým, dvacetiminutovým nebo třicetiminutovým odstupem).

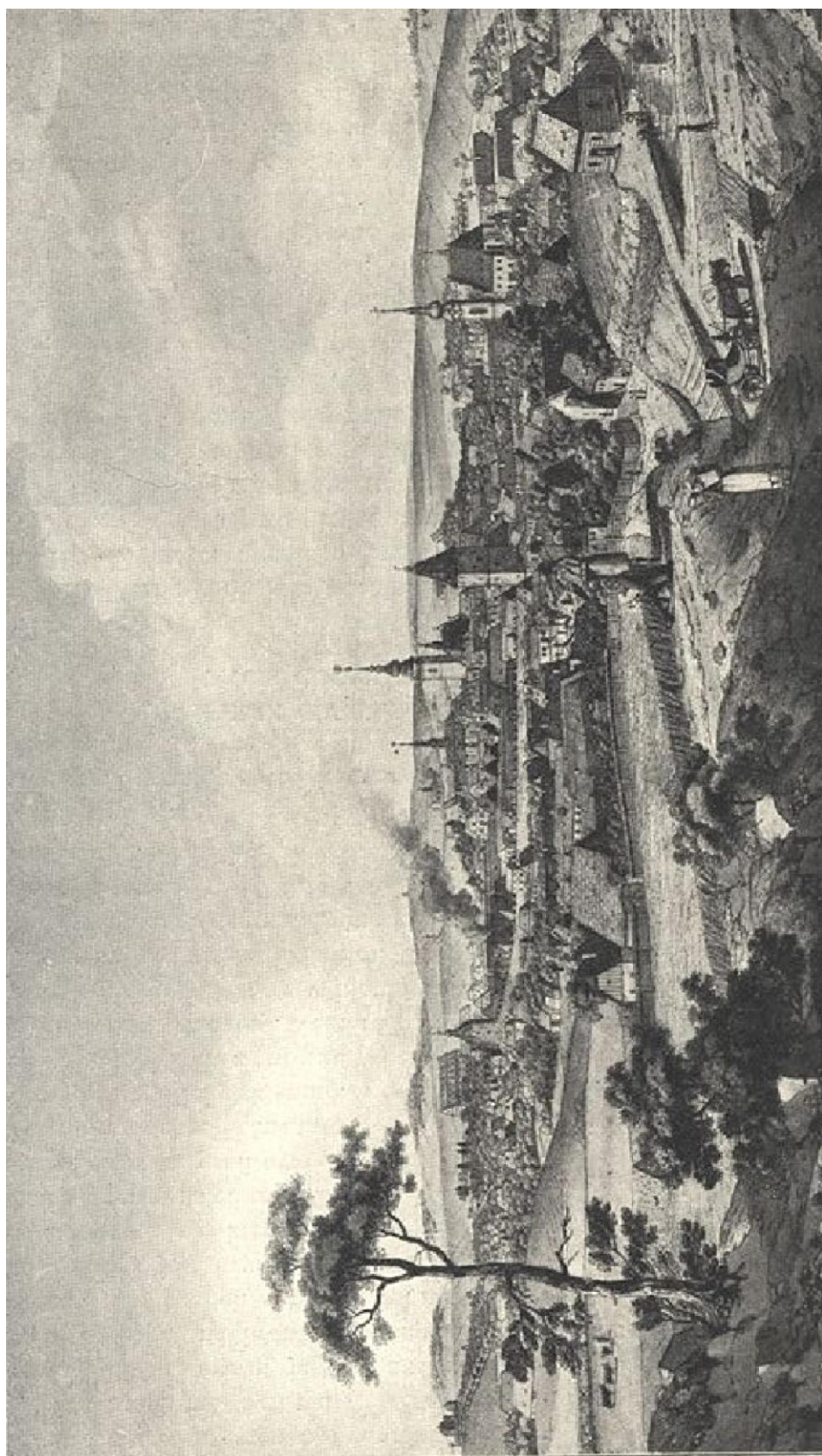
Názvy měst a datum vzniku vedut (úkol A):

- Havlíčkův Brod (1812)
- Jihlava (1602)
- Pelhřimov (kol. 1820)
- Polná (1617)
- Žďár nad Sázavou (1750)

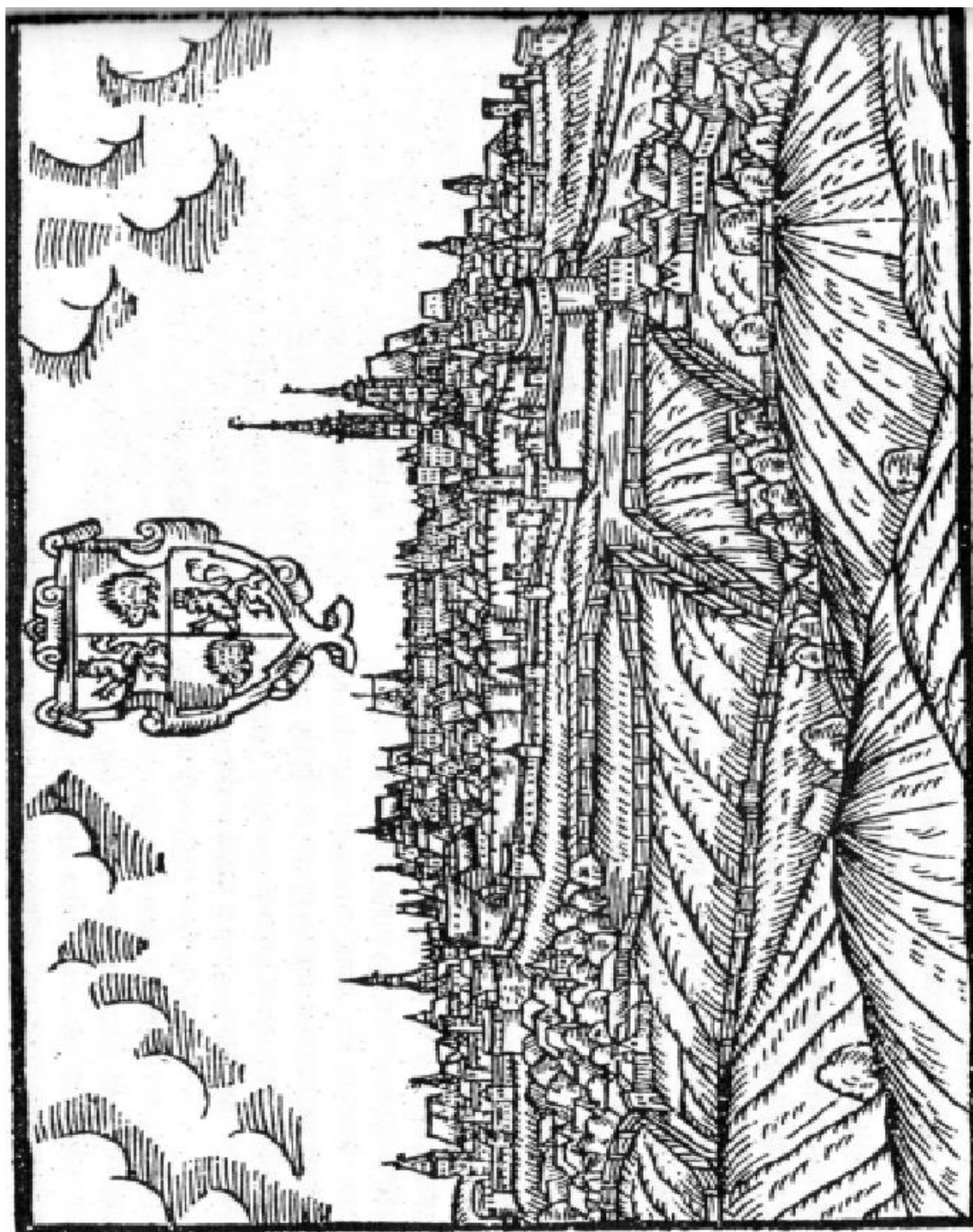
Níže zobrazeny veduty ve formátu pro stanoviště ve třídě nebo školní zahradě.

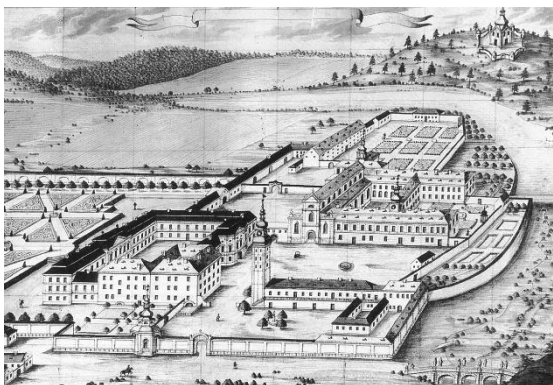
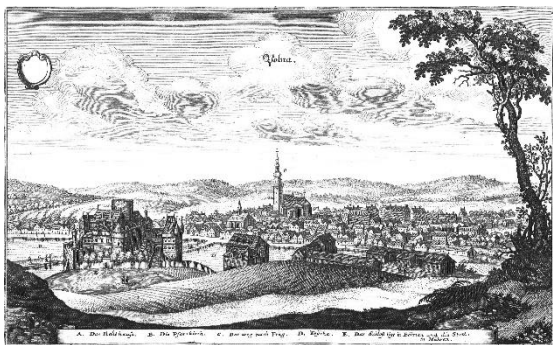

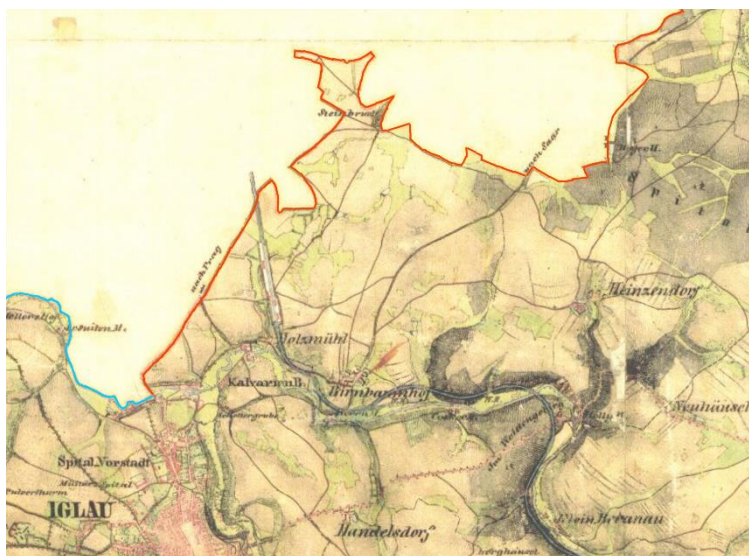

B. Sestavte dvojice současné fotografie a historického zobrazení města (veduta).

C. Chronologicky seřadte (očísľujte) tři staré mapy a přiřadte k nim stručné popisy. U mapy, pro kterou bude popis chybět, stejně obsáhľý popis vytvořte.

Mapa výtvarným způsobem zobrazuje kopce a stromy pro vrchy a lesy.

Tmavé plochy a čáry představují vodní plochy a toky.

Světlé linie zobrazují cesty.

Přerušované linky symbolizují správní hranice.

Důležitější sídla jsou zobrazena plošně a ta menší značkou kruhu.

Mapa má již moderní prvky. Kopce a terén jsou zobrazeny šrafováním, nechybí ani zobrazení převýšení vrstevnicemi.

Lesy, pole a vodní toky odlišují zelená, hnědá a modrá barva.

Silnice jsou barevně odstupňovány podle důležitosti. Železnice je označena přerušovanou černo-bílou linkou.

Sídla mají prostorový charakter s přesnou polohou jednotlivých domů.

Popisek:

.....

.....

.....

.....

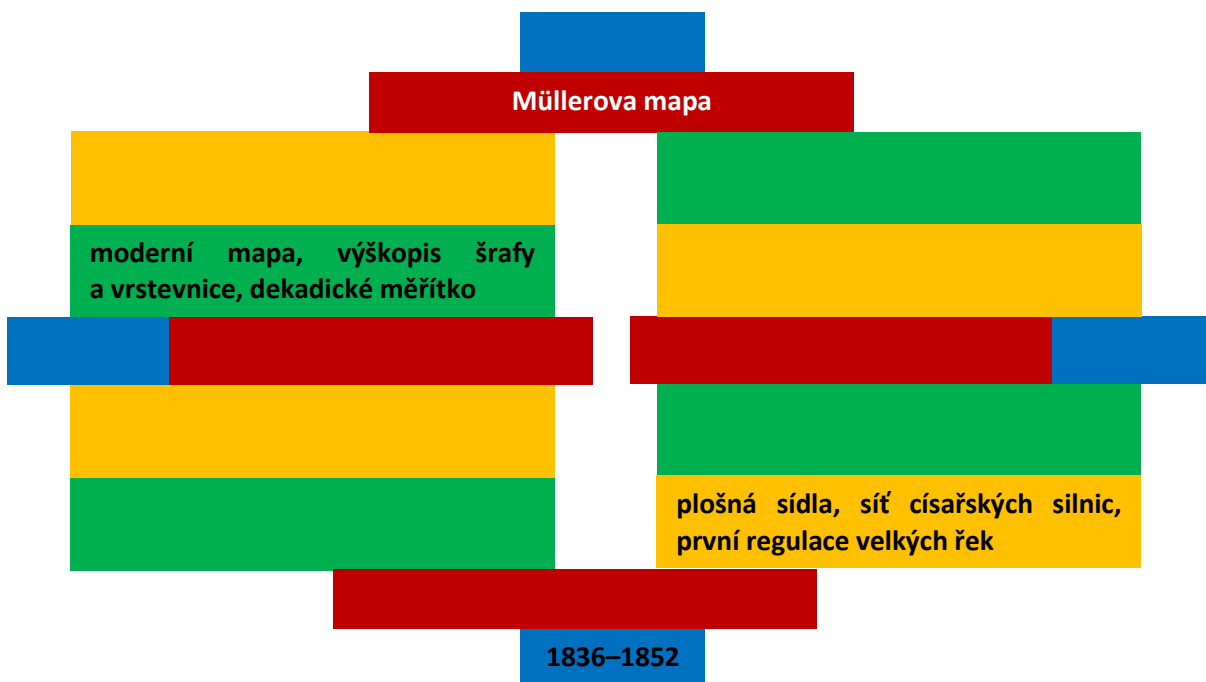
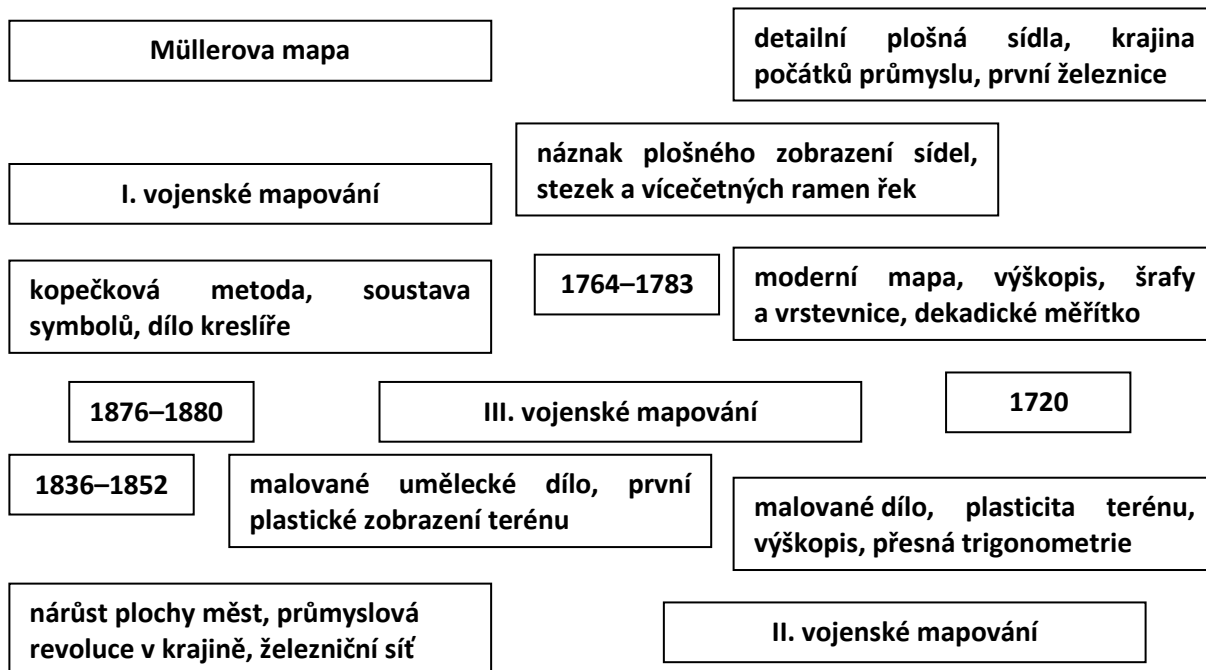
.....

.....

.....

.....

? Vytvořte si myšlenkovou mapu týkající se jedné ze starých map (propojení prvního a posledního úkolu). Do barevného schématu doplňte informace obsažené v rámečcích níže, a to **kde** to je zobrazeno, **kdy** to je zobrazeno, **jak** to je zobrazeno, **co** je zobrazeno v pomyslných hodinách čtyř starých mapování (některá políčka již byla použita).

2. Kraj Vysočina a otázka identity

A. Doplňte název města (horní linka), variantu popisu historie a městského znaku (dolní linka).

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Havlíčkův Brod, Jihlava, Pelhřimov, Třebíč, Žďár nad Sázavou

A (.....)

Město existovalo již roku 1262 jako horní město a bylo městem poddanským. Jeho znak se tak odvíjel od znaku jeho vrchnosti – vlastníka, tj. pánů z Dubé a z Lipé (oba rody pocházely z rodu Rohovců, jejichž znakem byly zkřížené ostrve). Ostrve jsou černé ve zlatém poli na hradbách se dvěma věžemi jako symboly města. Od poloviny 14. století se za vlády Karla IV. stalo královským městem a do jeho znaku přibyl i znak Zemí Koruny české.

B (.....)

Toto horní město vzniklo kolem roku 1240 jako královské horní město. Bylo natolik významné, že i jiná města se řídila jeho horním právem. Název města je dle legendy odvozen od jehel, které se vyráběly z kovů, jež se zde těžily. Jako chodící jehelníček nejspíš prvním osadníkům připadal i ježek, vyskytující se ve městě a okolí. Od jeho německého pojmenování byl odvozen i původně německý název města.

C (.....)

Legenda praví, že někdy na počátku 13. století bylo toto město založeno biskupem, který krajem putoval do Říma jako poutník. Jestli byl jeho název odvozen od jména biskupa, nebo německého označení pro poutníka, není jasné. Silueta poutníka si však našla cestu do městského znaku. Na konci 13. století bylo město zničeno, ale po obnovení se stalo silným hospodářským centrem, které roku 1596 dosáhlo výsad královského města, o jehož symboly byl obohacen i městský znak.

D (.....)

Město je jedním z nejstarších sídel na Vysočině a je vázáno na historii benediktinského kláštera založeného zde roku 1101. Město samotné nově založené podle přesného plánu nahradilo svého předchůdce kolem poloviny 13. století. Bylo městem poddanským. Patřilo nejdříve benediktinům, jejichž symboly kápí má ve svém znaku, později

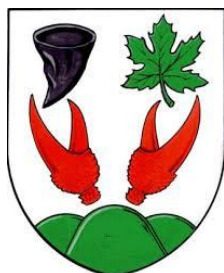
E (.....)

Město započalo svou existenci jako malá osada při cisterciáckém klášteře po roce 1252. Do konce 13. století se stala osada městečkem. Na přelomu 16. a 17. století došlo ke sporu mezi biskupem a cisterciáky o vlastnictví kláštera. Ten získal do osobního vlastnictví olomoucký biskup a kardinál František z Ditrichštejna, jehož červeno-zlatý znak šlechtice i biskupa olomouckého obohatil i znak města po pravé straně z pohledu držitele, a doplnil tak původní ostrve dřívějších ronovských majitelů. V 18. století do jeho znaku přibyl i znak opata kláštera P. Marie Studniční, který pocházel ze Slezska.

Obce Vysočiny

Na rozdíl od měst získala většina obcí svůj znak až po r. 1990. I tak však mnohé znaky vzniklé v moderní době odrážejí historii obce a její tradici. Můžeme v nich nalézt znaky majitelů a mnoho symbolů vystihujících historické hospodářské činnosti v sídlech. U některých je činnost patrná již z jejich názvu.

B. Vytvořte stručný popis znaků a dopište konkrétní činnost (např. kosa = zemědělství, pohár = sklářství, ...).

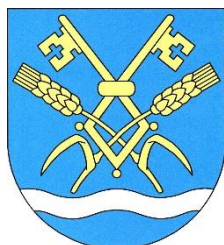

Černá

.....

.....

.....

Dvorce

.....

.....

.....

Fryšava

.....

.....

.....

Hamry nad Sáz.

.....

.....

.....

Horní Krupá

.....

.....

.....

Hybrálec

.....

.....

.....

Kežlice

.....

.....

.....

Kouty

.....

.....

.....

Krokočín

.....

.....

.....

Nová Říše

.....

.....

.....

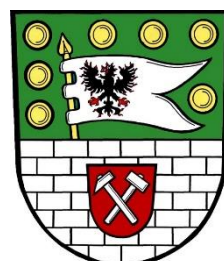

Panské Dubenky

.....

.....

.....

Předín

.....

.....

.....

Přibyslav

.....

.....

.....

Sklené

.....

.....

.....

Šlapanov

.....

.....

.....

C. Sestavte jednoduchou statistiku četností heraldické symboliky vyplněním tabulky podle úkolu B.

Historičtí majitelé obcí měli ve svých znacích vyobrazení zvířat, rostlin, věcí, které symbolizovaly jejich stav nebo úřad (šlechta např. zbraně i jiné při boji používané prostředky, duchovenstvo tvar typického oblečení mnichů, mitru nebo berlu, případně klíče). Některé obce přijaly v průběhu vývoje i několik znaků svých majitelů, u jiných se ve znacích objevila již zmíněná typická hospodářská činnost nebo vzájemná kombinace obojího.

Návod:

Četnost je uvedení počtu, kolikrát se v daném vzorku objevuje sledovaný jev. Pokud je jich v jednom obecním znaku více shodných, počítejte je jako jeden – např. několik znaků vlastníků ve znaku Příbyslavi, zemědělských symbolů u Kejžlic atd. Zároveň jestliže měl některý z minulých majitelů ve svém znaku symbol boje, duchovních či hospodářské činnosti, rostlinu nebo zvíře, je nutné tyto symboly započítat do ostatních kategorií, které se se znaky majitelů mohou překrývat. Do posledního sloupce piš názvy měst, v jejichž znaku se daný jev vyskytuje.

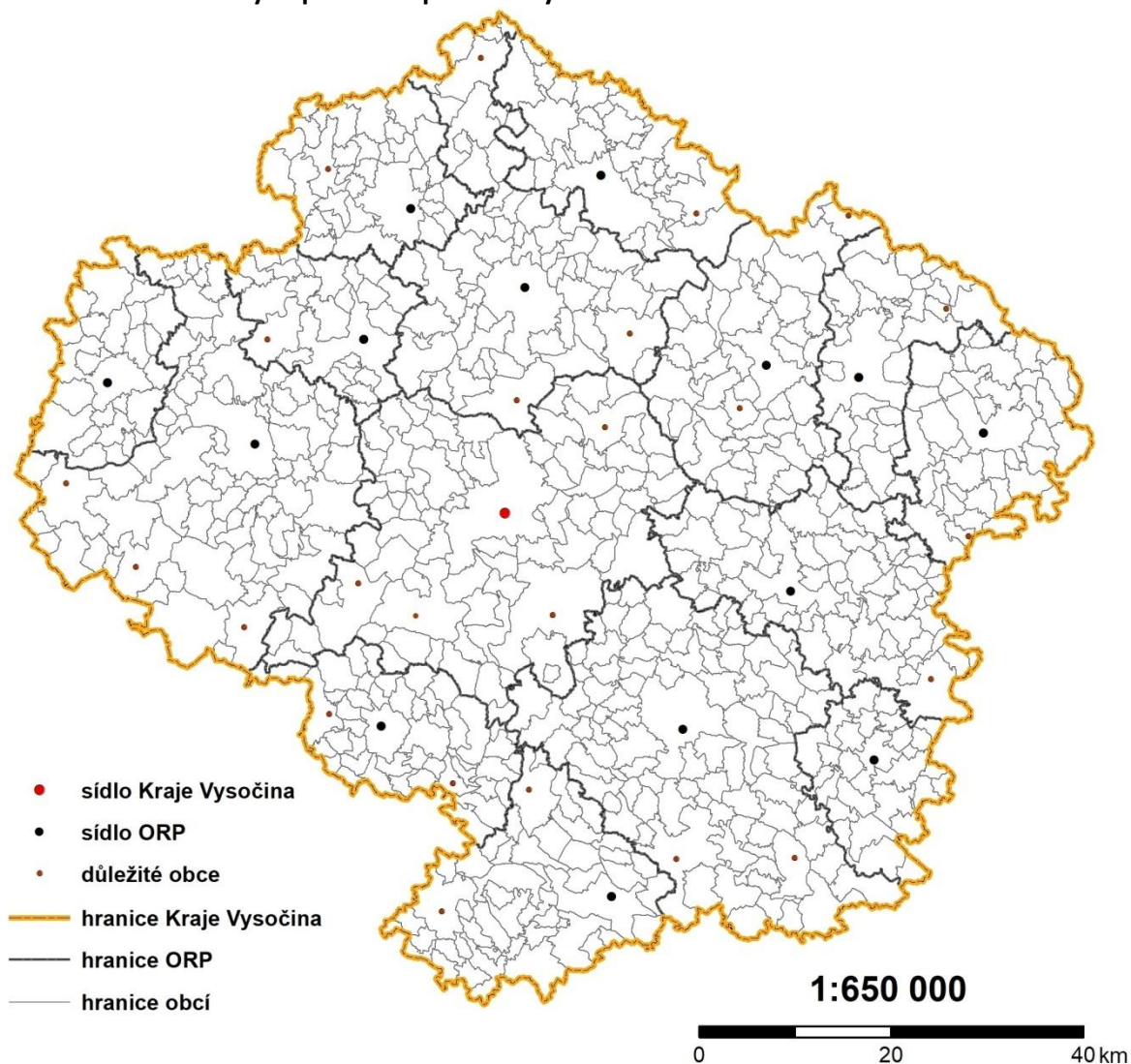
Kategorie	Počet	Vysvětlivky
Znak vlastníka (VL)		
Symboly šlechtické (Š)		
Symboly duchovních (D)		
Typická hospodářská činnost (HČ)		
Hornictví a hutnictví (H)		
Sklářství (S)		
Zemědělství (ZEM)		
Rybářství (RYB)		
Výroba inkoustu (I)		
Výroba piva (P)		
Symboly rostlin (R)		
Symboly zvířat (Z)		

3. Systém státní správy a samosprávy

A. Doplňte do tabulky, pod kterou správní jednotku patřily dané obce v minulosti a současný stav.

	Obec název	Okres 1949–1960	Okres 1960– 1990/2003	ORP po r. 2003	Kraj 1949–1960	Kraj 1960–1990	Kraj po r. 2000
1	Polná						
2	Brtnice						
3	Batelov						
4	Nová Říše						
5	Mrákotín						
6	Počátky						
7	Kamenice nad Lipou						
8	Černovice						
9	Pacov						
10	Humpolec						
11	Želiv						
12	Světlá nad Sázavou						
13	Ledeč nad Sázavou						
14	Golčův Jeníkov						
15	Přibyslav						
16	Štoky						
17	Chotěboř						
18	Ždírec nad Doubravou						
19	Svratka						
20	Nové Veselí						
21	Nové Město na Moravě						
22	Nový Jimramov						
23	Bystřice nad Pernštejnem						
24	Moravecké Pavlovice						
25	Velké Meziříčí						
26	Velká Bíteš						
27	Náměšť nad Oslavou						
28	Hrotovice						
29	Jaroměřice nad Rokytnou						
30	Moravské Budějovice						
31	Želetava						
32	Jemnice						

B. Doplňte do slepé mapy sídel Kraje Vysočina názvy obcí, které byly vaší skupině přiděleny ke zpracování. Ostatní názvy doplňte až v průběhu vyhodnocování úkolu A.

C. Doplňte do tabulky názvy obcí a jejich příslušnost k okresu a kraji ve třech sledovaných obdobích. Kam rodiče a prarodiče chodili na úřad? V případě, že jste se přistěhovali, pracujte se svým bydlištěm, jako byste tam bydleli několik generací.

Zájemci mohou za domácí úkol vyplnit příslušnost dřívějšího bydliště rodičů a prarodičů k úřadu nebo si vybrat libovolnou obec (obce) Kraje Vysočina, jejíž vývoj je zajímavý.

	Obec název	Okres 1949–1960	Okres 1960– 1990/2003	ORP po r. 2003	Kraj 1949–1960	Kraj 1960– 1990	Kraj po r. 2000
Škola							
Bydliště							
Jiné							

? Rozstříhanou mapu regionu podle historického nebo současného správního členění poskládejte jako puzzle skládačku a k jednotlivým dílkům doplňte názvy nejdůležitějších sídel ORP, případně uveďte, jak se bývalé okresy jmenují.

? V kvízu zvolte správné odpovědi na otázky, které se týkají vývoje správního členění na území současného Kraje Vysočina. Použijte mapy [ZDE](#).

- 1) Kolik ORP existuje od roku 2003 v současném Kraj Vysočina?
 - a. 9
 - b. 16
 - c. 15
 - d. 13
- 2) Na území kterých historických zemí se Kraj Vysočina nachází?
 - a. Jemnicka, Horácka, Německobrodská, Pelhřimovska
 - b. Čech, Moravy, Dolních Rakous
 - c. Třebíčska, Jihlavská, Žďárská, Havlíčkovobrodská, Pelhřimovska
 - d. Čech a Moravy
- 3) Mezi jaké kraje patřilo území současného Kraje Vysočina mezi lety 1949–1960?
 - a. Jihlavský, Českobudějovický, Pardubický, Pražský
 - b. Jihlavský, Českobudějovický, Pardubický, Brněnský
 - c. Jihlavský, Pražský, Pardubický, Brněnský
 - d. Jihlavský, Pardubický, Brněnský
- 4) Kolik okresních měst se na území Kraje Vysočina nacházelo v letech 1960–1990?
 - a. 5
 - b. 6
 - c. 4
 - d. 9
- 5) Jak se tato okresní města jmenovala?
 - a. Jihlava, Nové Město na Moravě, Třebíč, Havlíčkův Brod, Pelhřimov, Jemnice
 - b. Jihlava, Třebíč, Žďár nad Sázavou, Havlíčkův Brod, Pelhřimov
 - c. Třebíč, Velké Meziříčí, Jemnice, Telč, Jihlava, Žďár nad Sázavou, Nové Město na Moravě, Havlíčkův Brod, Pelhřimov
 - d. Jihlava, Třebíč, Žďár nad Sázavou, Havlíčkův Brod
- 6) Co podle vás znamená zkratka ORP
 - a. občan s rozšířenou působností
 - b. okres s rozšířenou působností
 - c. obec s rozšířenou působností
 - d. obec s rozšířenou působností
- 7) Mezi které kraje bylo mezi lety 1960–1990 území Kraje Vysočina rozděleno?
 - a. Jihomoravský, Východočeský, Středočeský
 - b. Jihomoravský, Východočeský, Jihočeský
 - c. Brněnský, Hradecký, Českobudějovický
 - d. Středočeský, Jihočeský, Jihomoravský

Řešení: 1 c, 2 d, 3 c, 4 a, 5 b, 6 c, 7 b.

4. Osídlení a sídla

„V místech nynějších Starých Hor býval kdysi v dávných dobách hustý pohraniční hvozď, který protínala prastará obchodní stezka, vedoucí z Moravy do Čech. V tomto hvozď stála poblíž řeky Jihlavy osamělá chaloupka, v níž přebýval starý hrnčíř. Na kruhu kroužil hliněné hrnce a prodával je na trhu. Jednoho večera zaklepal na dveře chaloupky jezdec směřující za obchodem do Prahy. Zabloudil v hustém lese a hledal u hrnčíře přístřeší. Starý hrnčíř jej vlídně přijal. Nabídl mu nocleh, postaral se o kupcova koně, kterého ustájil do chléva ke své kravce, a nabídl mu k večeři smažená vejce.

A jak tak spolu při chutném jídle seděli, rozprávěl hrnčíř o svých starostech. Posteskl si, že se mu poslední dobou dílo nedaří, hrnce mu v peci pukají a ukázal mu několik střepů z rozbitých nádob. Cizinec poznal, že příčinou praskání hrnců je stříbro, které je v hlíně obsaženo. Vyžádal si od hrnčíře několik střepů, které příštího jitra vzal s sebou do Prahy. Vrátil se brzy spolu se svým bratrem zpět. Odkoupili od hrnčíře chýši i s pecí, a když ji rozbořili, našli v ní jak paže silný kus stříbra, které při vypalování stékalo roštem dolů. Založili na tom místě důl a na pahorku u řeky Jihlavy zbudovali kostelík sv. Jana Křtitele. Pod ním a poblíž něho se usídlili noví osadníci, a tak vznikla Jihlava.“

"Kdysi dávno byla založena osada na nedalekém vršku. Byl odtud dobrý rozhled, obyvatelé věděli o každém, kdo projel po nedaleké obchodní stezce. Velmi často tam však nepříjemně foukal vítr, a tak pro stavební materiál jezdili stále dál do níže položených míst. Také vody nebyl na kopci dostatek. Jednoho dne zajeli osadníci do údolí říčky Bělé, kde ve stínu stromu ležel muž. „Kdo jsi, poutníku?“ optali se osadníci. „Jsem biskup Pelegrin a jdu do Říma. Kdo jste vy a co zde děláte?“ odpověděl muž. Osadníci vyprávěli o stavbě osady i nesnázích, které jejich dílo doprovázely. Biskup jim odvětil: „Proč nepostavíte osadu rovnou tady? Je zde voda, dřevo i úrodnější půda.“ Mnozí z osadníků pak začali znovu stavět na novém místě v údolí. Později jednali o tom, jak město pojmenovat. Vzpomněli si na moudrou poutníkovu radu, a na jeho památku tedy pojmenovali město Pelhřimov."

„Jistý hrnčíř se usadil při Brodu, aby zde prodával své umně vypracované výrobky. Když však z pece vyndal své džbány a hrnce, byly celé dřavé. Dílo se mu stále nedařilo, a tak přivítal, když mu jeden kupec nabídl, že jeho dům a pozemky koupí za vysokou cenu. Kupec byl chytrý a napadlo ho, že hlína obsahuje stříbro. Brzy našel v zemi velké stříbrné hroudy, zbohatl a zakrátko se do těchto míst nahnuli cizinci, kteří zde založili stříbrné doly. Za čas však stříbro zmizelo a objeví se prý znovu, až lidé přestanou být chamtiví.“

„V místech, kde nyní stojí město Polná, se dříve rozprostíral hustý a temný hvozď. Uhlíři zde pálili v milířích dřevěné uhlí a po hustých lesích se prohánělo nepočítaně zvěře. Jednou sem dorazil i kníže se svou družinou, sjeli do údolí, kde se rozprostíraly hluboké a smrtící bažiny. Jeden ze členů družiny se na úzké pěšině neudržel a spadl pod koně. Splašený kůň ubožáka podupal. Muž zemřel a jeho druzi spálili tělo na hranici a nad ostatky a popelem navršili velkou mohylu, jak bylo tenkrát zvykem. Kníže pak pravil, aby na místo smrti svého druha nezapomněli. Rozhodl, že na břehu bažiny nechá postavit tvrz z kamene a přivede do ní svůj lid, v bažinaté krajině ji prý bude snadné bránit před útoky Moravanů z východu. A jak řekl, tak se stalo. Vzniklo hradiště a ves Polná.“

? Přečtěte si texty čtyř pověstí o založení vybraných sídel a odpovězte na následující otázky.

Jak vypadala Vysočina na počátku osídlení? Co se rozkládalo na většině jejího území?

Jaké aspekty často rozhodovaly o založení sídla?

Které osobnosti se podílely na zakládání sídel?

U kterých měst byla pověst založena na shodném základu, jenž tvořil zároveň i stejný důvod jejich vzniku?

Obsahují pověsti nějaký termín nebo slovo, jehož významu jste nerozuměli nebo si jej neumíte představit?

? Která slova z pověstí nebo pojmy se nacházejí v následujících slovních přesmyčkách?

ÝUHST OZHDV
 TSATKDEO DOYV
 TKZSEA CHBODOÍN
 NDÁOÚR DPŮA
 VDĚŘVNEÉ ÍLHU
 KÍEŽN
 PBIUKS
 AAIHJVL
 ÍAHČVKVLŮ DOBR
 LŘÍÍM

5. Ochrana životního prostředí, přírody a krajiny

Invazivní druhy

Jsou to nepůvodní druhy rostlin a zvířat, které mají svou domovinu vzdálenou i několik tisíc kilometrů od místa svého výskytu v našem kraji. Databáze těchto rostlin a zvířat často obsahuje i druhy, které na území ČR byly dovezeny nebo přišly i před mnoha staletími. Je tedy na místě se zamyslet, po jak dlouhé době od zdomácnění můžeme stále hovořit o invazivním druhu. Pokud bychom jako invazivní druh vnímali ten, který zde není původní bez ohledu na délku času jeho výskytu v naší krajině, můžeme hovořit o tom, že jsme obklopeni invazivními druhy.

Asi nejznámějšími jsou výskyty invazivních vodních řas v přírodních koupalištích v letních měsících nebo v posledních desetiletích zavlečení plzáka španělského, který se stal přemoženým škůdcem a postrachem českých zahrádek. Mnoho příkladů je známo i z dávné minulosti. Z vyšších rostlin se jedná o známé druhy spjaté se zemědělstvím, ovocnářstvím nebo jsou využitelné v kuchyni. U fauny se potom rozšířil chov ryb nebo zvěře na maso či kvůli kožešinám. Nové rostliny nebo živočichové tak nemusejí být jen ekologickou zátěží, ale i přínosem.

O jakou rostlinu se jedná? Zapište její název do mřížky tajenky.

(Ve většině případů je nutné napsat celý odborný název. Náповědu najdete níže v obrazové i textové části.)

2. Přišly k nám z Ameriky. V minulosti se říkalo, že zachránily Evropu před hladomory. Podle jejich názvu se Vysočině říkalo, že je krajem ...ským. Českomoravská vrchovina a kuchyně je bez této plodiny nemyslitelná.

3. Další z kulturně pěstovaných plodin, která stála u zrodu prvních manufaktur soukenického řemesla na Vysočině a později i u vývozu plátna.

8. Plodina typická pro dnešní zemědělství, obzvláště na jaře se projevuje typickým zbarvením zemědělské krajiny svými lány žlutých a vysoce medonosných květů. Nevýhodou je, že vyžaduje velké množství hnojiv.

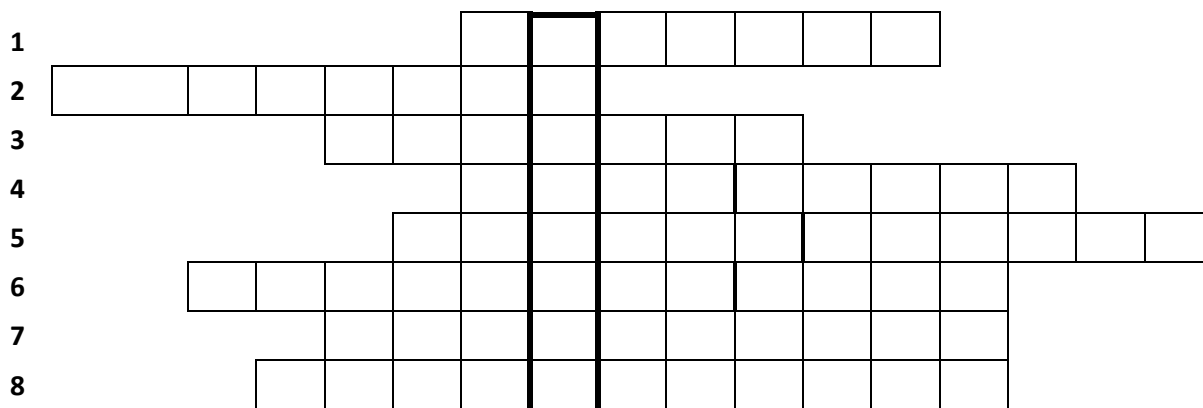
6. Je typickou rostlinou současného zemědělství, byť k nám přišla z Mexika. V minulosti byla pěstována na zrno nebo jako silážní krmivo pro chov mléčného skotu. V současnosti její lány směřují k drti do bioplynových stanic. Její pěstování je ve svažitém terénu Vysočiny příčinou velké eroze půdy.

1. Vysočina je také spjata s ovocnými alejemi a sady. Češi jsou národem pivařů, Moravané více holdují ovocným pálenkám. Na Vysočině je charakteristické obojí. Bez pálenky z jednoho typického stromu si na Vysočině nelze představit žádnou tradiční lidovou slavnost.

5. Výrobu piva si nedovedeme představit bez sladu vyráběného z rostliny, jejíž semena se nechávají naklíčit jako součást výrobní procedury.

7. Při konzumaci masa a vůbec klobás, jejichž výrobou je Vysočina dodnes typická, si je obtížné představit, že si jako možnou přílohu k nim nedáme drcený kořen této rostliny. Omáčka z ní je typickým pokrmem české kuchyně.

4. Rostlina je využívána slovanskými národy jako přírodní koření nebo se z ní vaří jedna z typických omáček.

Obr. 5.1 Typické plodiny v Kraji Vysočina

Vyšší rostliny:

javor jasanolistý, jírovec maďal, puškvorec obecný, koukol polní, kopr vonný, křen selský, lopuch plstnatý, pelyněk pravý, oves setý, řepa obecná, řepka olejka, bodlák obecný, kaštanovník jedlý, chrpa modrák, čekanka obecná, pohanka obecná, slunečnice roční, bolševník velkolepý, ječmen obecný, blín černý, vlaštovičník větší, ořešák královský, len setý, jabloň domácí, heřmánek terčovitý, meduňka lékařská, máta rolní, proso seté, mák setý, vlčí mák, petržel obecná, borovice černá, borovice vejmutovka, hrách setý, meruňka obecná, slivoň myrobalán, slivoň švestka, třešeň višň, hrušeň obecná, dub červený, ředkev setá, rybíz červený, trnovník akát, ostružiník sladkoplodý, žito seté, lilek rajče, lilek brambor, špenát setý, šeřík obecný, pšenice setá, réva vinná, kukuřice setá

Fauna:

sumeček americký, úhoř říční, amur bílý, kapr obecný, želva bahenní, holub věžák, krocan divoký, páv korunkatý, bažant obecný, daněk evropský, ondatra, nutrie, králík divoký, potkan, krysa obecná

6. Projekt IV: Chráněné území v okolí mé obce

Kraj Vysočina je typický životním prostředím málo narušeným lidskou činností. V minulosti zde nevznikly rozsáhlé průmyslové areály nebo povrchové doly jako v jiných krajích ČR. Ochrana životního prostředí zde má dlouhou tradici, ale je roztržštěná po celém území kraje ve více než 150 maloplošných chráněných územích a dvou CHKO. Právě velkoplošných chráněných území sem zasahuje málo ve srovnání s ostatními kraji. Jako by přístup k ochraně přírody vycházel z pořekadla „co je malé, to je hezké“.

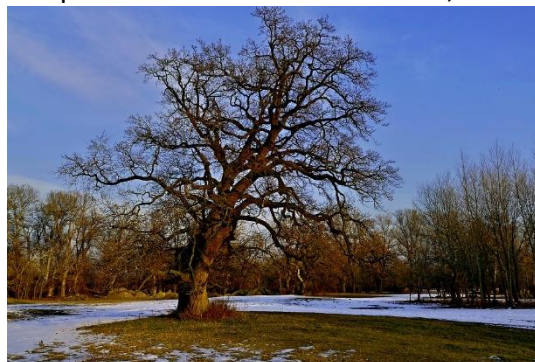
Jednou z nejznámějších chráněných lokalit je největší rybník na Vysočině *Velké Dářko* s přilehlým rašeliništěm, kolem nějž probíhá i hlavní evropské rozvodí. Rašelinné kultury se rovněž vyskytují ve známé PR *Radostínské rašeliniště*. Aridní rostliny a teplomilní živočichové převážně z řad hmyzu nebo plazů rostou a obývají tzv. *Mohelenskou hadcovou step*. Významný je lesní porost s rysy pralesa na *Žákově hoře*.

Obr. 6.1 Radostínské rašeliniště

Asi ne každý má v blízkosti bydliště největší rybník na Vysočině, rozsáhlé rašeliniště nebo raritní geologickou oblast s výskytem endemické flory či fauny. Ochrana přírody v malém by neměla stát na ochraně velkých dnes mnohdy hospodářsky využívaných ploch, ale na objevování a ochraně blízkého přírodního nebo přírodně kulturního dědictví, které můžeme najít doslova za humny. Jedná se např. o tyto prvky:

- staré – památné stromy
- solitérní stromy v krajině
- stromořadí podél cest a silnic
- meandry potoků a řek
- bažinatý terén podél toků
- malé skalní útvary
- terénní zvláštnosti – údolí, peřeje
- místa se vzácnými živočichy – např. neudržovaný lesík s hníjícími kmeny s výskytem vzácného hmyzu, ptactva atd.

Obr. 6.2 Památné stromy

? Co je to endemit?

? Co si představíte pod pojmem solitérní strom?

Obr. 6.3 Aleje

? Představte vlastní návrh území, o kterém si myslíte, že by zasluhovalo ochranu přírodního dědictví. Do následujícího pracovního listu s tabulkou запиšte název; polohu území – uveďte zeměpisné souřadnice a k nim připojte stručnou mapku s měřítkem; přibližnou rozlohu; co bude předmětem ochrany a stručně místo i předmět ochrany popište.

Název maloplošného chráněného území:	
Poloha území:	Rozloha území:
Mapka:	Předmět ochrany:
Popis chráněného přírodního bohatství:	
Co tam roste?	
Co tam žije?	

7. Sport, rekreace a cestovní ruch

Sport a životní cesta. Sport je cesta jako každá jiná. Vysočina je místem, odkud pochází mnozí známí sportovci, ale také nesčetný zástup těch neznámých. Lidé často sledují právě ty slavné a známé tváře, jejichž úspěch mnohdy chtějí napodobit. Sportovci se tak stávají jakýmsi vzorem pro mnoho nejen mladých lidí. Na profesionální úrovni však uspěje jen nepatrný zlomek těch, kteří před lety se sportem začínali. Málokdo asi vidí, že za úspěchem stojí roky dřiny fyzické i duševní, vyčerpávající tréninky někdy i se vstáváním před čtvrtou hodinou ranní, po jejichž skončení musí možná budoucí slavný sportovec dorazit včas do školní lavice. Sport tak vede člověka k sebekázi, vytrvalosti a získáváním zkušeností k poučení se z vlastních chyb. Každý sport je jiný, a proto vyžaduje i jiný přístup a způsoby myšlení.

? V následujících výrocích poznejte sportovkyni nebo sportovce podle citátů, které sami řekli, napsali nebo o nich byly proneseny.

„Se 180kilovými lidmi je hodně těžké se prát na začátku. Člověk je musí unavit a až po druhé minutě si může dovolit do něčeho jít. Rozdíl mezi námi je až 70 kilo a to už je hodně.“

„Důvěru druhých vzbuzuje především důvěra v sebe.“

„Takhle pálí Guma.“

„Jdou kroky oráčů přes hroby neznámých.“

„Bojovník se nevzdává něčeho, co miluje. Nachází lásku v tom, co dělá" nebo „Když chceš něco udělat, udělej to. Je to tvůj život, tvoje zodpovědnost, tvoje sny, tvoje štěstí.“

Obr. 7.3 Jiří Šlégr

„Používáme tady moc české chytrosti, kdežto hokej směřuje k velice tvrdé práci. Chytrost už nemá takovou platnost.“

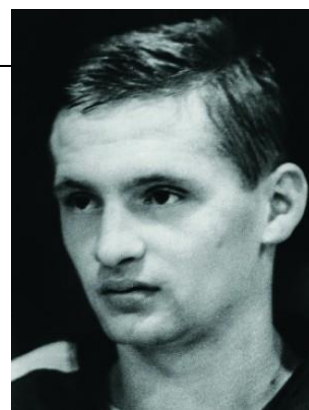
Obr. 7.1 Zdeňka Honsová-Lišková

Obr. 7.5 Martina Sáblíková

Obr. 7.4 Eva Vítečková

Obr. 7.2 Jaroslav Holík

Obr. 7.6 Lukáš Krpálek

?

Kdo je kdo?

- (1990, Jihlava, judista)
- (1971, Jihlava, hokejista)
- (1987, Nové Město na Moravě, rychlobruslařka)
- (1927–1994, sportovní gymnastka, básnířka, Jihlava)
- (1982, basketbalistka, Žďár nad Sázavou)
- (1942–2015, Havlíčkův Brod, hokejista, hokejový trenér)

Sportování ale není pouze o profesionálním sportu. Mnohem více lidí provozuje **rekreační sport**, kdy si jdou jednoduše zaběhat někam do přírody, jezdí na kole nebo jdou na místo, kde mají k dispozici lezeckou stěnu či lanový park, nebo s přáteli v parku provozují slackline. Téměř v každé obci existují amatérská sdružení nebo kluby fotbalu, který si mnoho lidí chodí zahrát po práci spíše pro radost. Možné je provozovat velkou škálu **individuálních sportů** (například tenis, plavání nebo mnoho atletických disciplín) nebo **kolektivních sportů** (jako například hokej, nohejbal, softball, házenou nebo basketbal). Rekreační provozování sportu není zaměřeno na výkon, ale spíše na prožitek z pohybu, zdravé soupeření a setkávání se většího množství přátel.

Sportování má také nezanedbatelný vliv na udržování těla v kondici a **lepší zdravotní stav**. S postupem digitalizace je čím dál více profesí zaměřeno na práci hlavou a sport může pomoci k regeneraci pohybového aparátu nejen u lidí majících tato sedavá zaměstnání. Odvrácenou stranou sportu bývají **zranění** vzniklá často z nepozornosti a přecenění vlastních sil. Právě bezpečnost je při sportu velmi důležitá, abychom aktivním odpočinkem nenapáchali více škody než užítu právě četnými zraněními. Jisté však je, že sport k naší rekreaci a našemu životu prostě patří.

Obr. 7.7 Rekreační sport

? Stručně vysvětlete následující pojmy, které se v článku objevily?

slackline

rekreační sport

sedavé zaměstnání

rekreace

Fenoménem české rekreace se stalo tzv. **druhé bydlení**. To bývá situované někde v přírodě nebo na vesnicích, odkud není do přírody daleko (někdy sotva pár minut pomalé chůze). Nemožnost cestovat do zahraničí před rokem 1989 udělala z Čechů národ chatařů a chalupářů. Každý, kdo mohl, pořídil si nějaké druhé bydlení, kde bylo do přírody blízko, a tam celá rodina jezdila nebo dodnes jezdí na víkendy nebo letní dovolenou. Vysočina je pro rekreanty z velkých měst příhodnou cílovou oblastí. Můžeme říci, že je rájem **chalupářů**. Mnoho menších sídel bylo před zánikem zástavby zachráněno právě chalupáři, kteří prázdné nebo zanedbané domy pro své účely zrekonstruovali. Naopak **chataři** vytvořili specifický druh rekreačních oblastí vybudováním celých chatových osad nebo zahrádkářských kolonií v zázemí větších měst.

? Dokázali byste po přečtení článku vysvětlit kamarádovi nebo kamarádce, jaký je rozdíl mezi chatařem a chalupářem? Co si představíte pod druhým typem bydlení?

? Co asi tyto lidi motivuje k provozování tohoto druhu rekreace?

? Má podle vás tento druh rekreace v ČR budoucnost? Zkuste svůj názor rozvést do několika vět, v nichž vystihnete, proč si to myslíte, co vás k takovému závěru vede.

8. Projekt V: Turistické atraktivity

Paní Květa miluje pěší túry a vůbec toulky přírodou spojených s návštěvou památek, především nedostupných zřícenin hradů, tvrzí nebo kostelů. Její manžel chodí sice s ní, ale poslední dobou jej tento druh cestování velmi zmáhá, a tak remcá, čímž velmi unavuje zase paní Květu. Řešení se našlo v podobě dvou trekingových holí. „Zbláznila ses? Nejsem žádný dědek, abych chodil o dvou holích!“ dozvěděla se od něj. Trvalo nějaký čas, než manžel uznal, co mu paní Květa říkala už dávno, tedy že „takové hole mohou být dobrým pomocníkem a zkvalitnit nám túry“.

Obr. 8.1 Trekingové hole

Obr. 8.2 Cykloturistika

Andrea s kamarádkou mají v oblibě jízdu na kole a od dětství jsou zapálenými turistikami. Není tedy divu, že jim učarovala **cykloturistika** po přírodních i kulturních památkách. Delší vzdálenosti si mnohokrát zkrátily za pomoci vlaku, a za jeden den tak mohly bez obtíží stihnout i více cílů včetně návratu domů. Delší vzdálenosti si mnohokrát zkrátily za pomoci vlaku a za jeden den tak mohly bez obtíží stihnout i více cílů včetně návratu domů.

V budoucnosti plánují alespoň dvoutýdenní cyklovýlet pod širák. Cestování tak bude dobrodružnější než jednodenní výjezdy nebo plánované cesty s dohodnutým ubytováním. Navíc členitý terén Vysočiny umožňuje svou náročností lépe potrénovat fyzičku.

V České republice je velmi populární vodáctví a s ním spojená turistika po místech v okolí pro vodáky splavných vodních toků. Je velice hezké a netradiční zdolávat zříceniny hradů, navštěvovat zámky, přírodní památky od řeky z raftu nebo kánoe. Plánování turistické výpravy, kde hlavní dopravní tepnu tvoří vodní tok, má však svá omezení. Pro Vysočinu, kde řeky pramení na obou stranách **hlavního evropského rozvodí**, jsou splavné řeky spíše vzácností. Možností je tak turistika s přesahem do sousedních krajů v tradičním **Posázaví** nebo na řece Jihlavě v okolí **Dalešické přehrady**.

Obr. 8.3 Vodáci

Obr. 8.4 Zámek v Jaroměřicích

Obr. 8.5 Hrad Roštejn

Vysočina je místem se zachovalou přírodou a **kulturní krajinou**. Je tak doslova ideálním místem pro realizování turistických výletů. Dokladem starého středověkého osídlení jsou hrady. Původní podobu si zachoval hrad v Lipnici nad Sázavou nebo hrad Roštejn. Některé z nich byly ovšem během staletí přestavěny na zámky. Ve stavu zřícenin nám jich ale zůstalo mnohem více, například ta v Ronově nad Sázavou (svým názvem odkazuje na kdysi mocný rod Ronovců), zřícenina hradu Štamberk nad proslulým kamenným mořem, Orlík u Humpolce či Holoubek a další zříceniny na četných skalních útvech poblíž Dalešické přehrady.

Obr. 8.6 Zřícenina hradu Ronov

Obr. 8.7 Zatopený lom Borek

rozhledny, jsou Míchova skála u Řásné nebo Pasecká skála nedaleko Nového Města na Moravě. Jako pozůstatky po těžbě v kraji najdeme i několik v současnosti zatopených lomů, které tak plní funkci přírodního koupaliště, např. v Řásné, Řídelově nebo v Borku. Některé z nich stejně jako četné zámky se objevily v mnoha českých pohádkách.

Samostatnou kapitolou na dlouhé vyprávění je nepřeberné množství zdejších památek, vypovídajících o bohaté historii celé Vysočiny. Z těch světově proslulých zahrnutých na seznam

Skalní útvary jsou vázány i na místa s převážně žulovými výchozy na vrcholcích Železných hor, Žďárských vrchů (Devět skal) nebo Jihlavských vrchů, kde se dodnes těží proslulá mrákotínská žula. Typickými představiteli těchto **přírodních útvarů**, které mohou zároveň plnit i funkci

Obr. 8.8 Míchova skála

světového **kulturního dědictví** UNESCO jmenujme renesanční město a zámek v Telči, židovskou čtvrť a baziliku sv. Prokopa v Třebíči nebo chrám Zelená Hora od světoznámého barokního architekta Jana Blažeje Santiniho ve Žďáru nad Sázavou.

? Co jste se dozvěděli o cílech vhodných pro trávení volného času na Vysočině?

? Uměli byste mladšímu sourozenci přiblížit základní způsoby cestování a jejich výhody a nevýhody, případně jejich kombinace?

? Které dvě skupiny cílových lokalit/památek můžete odvodit z předcházejícího textu? (Pozn.: V textu to není přímo zmíněno, obsahuje pouze příklady konkrétních lokalit.) Jste schopni ke každé z nich uvést alespoň dva další příklady?

.....

.....

.....

.....

9. Veřejná správa a úřady

STAVEBNÍ POVOLENÍ

Pan Arnošt Zmatlík se právě vrátil z katastrálního úřadu, kde byl úspěšně dokončen přepis jím zakoupeného pozemku na jeho osobu. Má velkou radost. Právě udělal první krok, který jej i jeho ženu posune na cestě k vlastnímu domečku. Byla to fuška ten pozemek koupit.

Den nato nemohl pan Zmatlík ani dospát. Hned ráno vyjel na úřad do nejbližšího města. Povedlo se. Dostal se tam jako první. Ale to bylo ten den asi jediné, co se povedlo. „To musíte vyplnit žádost o stavební povolení. Ale ne tady, na pověřeném úřadě, kam místně spadáte.“ Úřednice byla ztělesněním trpělivosti a na jeho otázku „Kam, že to padá?“ raději neodpověděla. Chvilí jí trvalo, než od rozhozeného pana Zmatlíka zjistila místo, kde chce stavět, a odeslala ho na pověřený obecní úřad.

Starší úředník mu zdoluhavě a složitě vysvětloval, že si nemůže zažádat o stavební povolení, dokud nebude hotové stavební řízení. Aby mohlo být zahájeno, bude muset získat územní souhlas. To už pan Zmatlík nevypadal zmateně, ale spíše zoufale. „Budete tedy chtít vyplnit žádost k územnímu řízení?“ Tak pan Zmatlík na třetí pokus konečně vyplnil a odevzdal žádost. Než se ale stihl zeptat, jak dlouho takové územní řízení může trvat, úředník požadoval doložit výpis z katastru nemovitostí a kupní smlouvu k pozemku, kde stavba proběhne. „Smlouvu mám doma a na katastru jsem byl včera.“ „Takže víte, kde to je. To je dobře.“ Úředník se nadechl, že bude pokračovat, ale to už se pan Zmatlík rychle rozloučil a zmizel na chodbě. Úředník jen nechápavě kroutil hlavou.

Pan Zmatlík se vrátil domů pro kupní smlouvu a vzal to přes katastrální úřad, kde poměrně rychle získal potřebný výpis. Když se vrátil zpět na stavební odbor pověřeného obecního úřadu, bylo už odpoledne. Doložil potřebné, když po něm úředník chtěl další dokumenty. Projekt stavby, zakreslení situace v katastrální mapě (tj. zase letět na katastr). „Máte souhlas vlastníků sousedních pozemků?“ Pana Zmatlíka málem omývali, když zjistil, že bude muset oběhat všechny sousedy. „Proč jste mi to neřekl rovnou?!“ rozčílil se nakonec. „Řekl bych,“ dušoval se úředník, „ale nenechal jste mě domluvit.“

Když mu ochotný pán, nyní již po pracovní době, vysvětloval, co vše ještě bude muset k zahájení územního řízení doložit, v hlavě pana Zmatlíka propukl už totální zmatek (plynaři, vodaři, energetici, životní prostředí, ...), který o poznání předčil běžnou úroveň zmatku. Zmohl se jen na zoufalou odpověď: „Nespravil by to nový obězník B 65?“ Úředník se rozesmál na celé kolo. Jeho pokus mu přišel velmi vtipný. „Čemu se to smějete?“ optal se pan Zmatlík už zoufale dopálený. „Drahý pane, stavební povolení nebude pouhá úřední formalitka.“

Doma vše, co ten den zažil, vyprávěl své ženě. Zdála se chápavá a nechala ho i v klidu odpočinout bez obvyklých jízlivých poznámek. Akorát by nemusela tak dlouho telefonovat.

Druhý den ráno si paní Zuzanka Zmatlíková povzdechla. „Tak a už toho mám dost, Zmatlíku. Zítra se sebereš a všechny podklady zanešeš na adresu specializované firmy, kterou jsem našla přes známou, co dělá ve stavební firmě. Tímto tempem bychom nebydleli ani za pět let, a když, tak by nám barák spadl na hlavu.“

? „Kam se mohu obrátit pro pomoc při řešení praktických problémů? Kdo mi pomůže?“
Z textu si vypište, co vše bude pan Zmatlík potřebovat, až osloví vaši firmu a požádá ji o pomoc.

OČ ŽÁDÁM

KDE ŽÁDÁM

CO MUSÍM DOLOŽIT

Zkuste si z textu nejdříve zjistit, co vše musí pan Zmatlík doložit, než otočíte na další stranu.

? Co mají následující obrázky společného se získáním stavebního povolení pro pana Zmatlíka? Jak si to může ten věčně zmatený pán všechno pamatovat?

Obr. 9.1 Zelený trávník

Doklad – smlouva
o koupi pozemku

Obr. 9.2 Fotbalové
hřiště

Obr. 9.3 Lístky na fotbal

„Zelení“ – vyjádření
odboru životního

Vyjádření plynáren –
plynová přípojka

Obr. 9.8 Povzbuzující diváci

Vodárenská společnost –
přípojka vody

Obr. 9.4 Energie diváků

Obr. 9.5 Televizní projekce

Zakoupený pozemek

Obr. 9.6 Pivo a voda

Technická dokumentace
– projekt stavby

Vyjádření energetiků
a elektrická přípojka

Obr. 9.9 Katar

Obr. 9.7 Zákaz
vypouštění větrů

Katastr nemovitostí –
výpis

Souhlas sousedů

Úřední šiml

O CO ŽÁDÁM?

	ORP matriční úřad	rodný list doklad o státním občanství výpis údajů z informačního systému evidence obyvatel o místě trvalého pobytu výpis z evidence obyvatel o osobním stavu pravomocný rozsudek o rozvodu předchozího manželství nebo úmrtí list zemřelého manžela
uzavření manželství		

O CO ŽÁDÁM?

vyřešení daňového nedoplatku	finanční úřad	vyúčtování daně z příjmů ze závislé činnosti včetně všech příloh; daňové přiznání k dani z nemovitých věcí
změna trvalého bydliště	obecní úřad	přihlašovací lístek k trvalému pobytu platný občanský průkaz výpis z katastru nemovitostí o vlastnictví nemovitosti nebo nájemní smlouvu k užívání bytu
povolení o dočasném záboru veřejného prostranství – stánek se zmrzlinou	obecní úřad	živnostenské oprávnění
výsadba nové aleje	krajská správa a údržba silnic + majitel pozemku	ověření o přítomnosti inženýrských sítí
umístění dětského hřiště	stavební úřad (PÚ) nebo (ORP)	výpis z katastru nemovitostí o vlastnictví nemovitosti nebo nájemní smlouvu k užívání
oprava rozbitého úseku silnice 2. třídy	Krajská správa a údržba silnic	fotodokumentace stavu vozovky
oprava rozbitého úseku silnice 2. třídy	Krajská správa a údržba silnic	fotodokumentace stavu vozovky

O CO ŽÁDÁM?

registrace vozidla

ORP odbor dopravy –
registr vozidel

doklad totožnosti
malý technický list vozidla
příhlášku k registraci vozidla do
registru silničních vozidel
kupní smlouvu, popřípadě
fakturu, leasingovou smlouvu
originál velkého technického
průkazu
protokol o evidenční kontrole
vozidla (ne starší než 14 dní)
zelenou kartu jako doklad
o zákonném pojištění vozidla
(povinném ručení)

stavba domu

stavební úřad (PÚ nebo
ORP)

výpis z katastru nemovitostí
a kupní smlouva
souhlas vlastníka pozemku,
pokud nejste jeho majitelem
seznam a adresy majitelů
pozemku, pokud nejsou vaše
souhlas osob, které mají
vlastnická práva k sousedním
pozemkům
technický popis stavby včetně
projektové dokumentace
situace v měřítku katastrální
mapy – zaměřená poloha stavby
stanoviska úřadů (ochrana
přírody, vody, ovzduší atd.)
stanoviska vlastníků veřejné
dopravy a technické
infrastruktury kvůli napojení
vody, elektřiny, plynu

? Sestavte krátký text k jednomu nebo více řešeným problémům uvedeným v úkolu B (úřední šiml), aby se vám podařilo položky co nejlépe zapamatovat podle následujícího vzoru. Čím ztřeštěnější text bude, tím lépe si budete pamatovat větší množství položek.

Pan Zmatlík miluje fotbal. Ten se hraje na zeleném trávníku (**zelení – vyjádření odboru životního prostředí; zakoupený pozemek**). Pan Zmatlík by rád koupil lístky, aby se na mistrovství mohl jet podívat (**doklad/smlouva o koupi pozemku**). Už se těší na tu energii, kterou skandující diváci zaplní stadion (**vyjádření energetiků – elektrická přípojka**). Bohužel bude muset zůstat doma a spokojit se pouze se sledováním televizní projekce (**projekt na stavbu domu**). Bohužel doma si nebude moci kvůli ženě dát pivo a voda mu nechutná (**vyjádření vodárenská společnosti – přípojka vody**). Zato doma mu nikdo nezabrání vypouštět větry (**vyjádření plynáren a plynová přípojka**). Diváci pokřikují a povzbuzují hráče na hřišti (**souhlas sousedů**). Fotbalové mistrovství se bude hrát v Kataru (**kata..st..r nemovitostí a výpis**).

Zde můžete sestavit svůj vlastní vizuální obraz problematiky, jako to udělal pan Zmatlík.

? Co jste si zapamatovali?

Co potřebujete doložit při stavbě domu? Vzpomenete si?

.....

A co při změně bydliště, registraci vozidla?

.....

10. Projekt VI: Strategie rozvoje obce

! Sestavte mapu území na základě popisu.

? Co by měl mapový list obsahovat?

Vzal jsem do ruky mapu. Ne automapu, jak by se mohlo zdát, ale onu klasickou na velkém archu papíru. Hrozně moc mě zajímalo, kudy v okolí mojí obce v budoucnu povede obchvat. Hlavně abychom ho neměli hned za zahradou. Mapa obsahovala velký **název** spolu s třemi dvojčífernými čísly spojenými pomlčkami. Mnoho mi to neříkalo, ale území naší obce jsem poznal bezpečně. Podle **měřítk**a mapy a dvou listů propozic, které jsem si tajně vypůjčil od táty, to vycházelo, že nový obchvat povede více než 150 metrů za ploty zahrad. Vzdálenosti se mi podařilo změřit pravítkem podle linky měřítk a vzdáleností v **mapovém rámu**. A taky podle vrstevnic v **mapovém poli**, což není pole někde za naší obcí, jak by se mohlo zdát, ale samotná plocha mapy uvnitř mapového rámu. Asi by měla mít i **legendu**. Ne, že by moje mapka byla legendární, ona legenda spíše vysvětluje, co jednotlivé značky a barvy znamenají. Kdysi jsem slyšel, že mapa má mít i **severku**, ale není mi jasné proč, když všechny současné mapy mají horní stranu obrácenou k severu. Asi stále existují mapy, kde tomu tak není, těžko říci. Myslím, že si mapku překreslím...

? Jaká je geografická charakteristika území v okolí naší obce?

Obec leží v údolí, kterým téměř severojižním směrem protéká menší vodní tok. Sto metrů na jih od mostu v obci vodní tok zprava přijímá přítok, v jehož údolíčku se nachází významná lokalita ochrany přírody (Zelené údolí). Na západě nad úrovní údolí se nachází zvlněná rovina se zemědělsky obhospodařovanými plochami. Na západní straně má svah do údolí menší sklon, ale naopak východní svah překonává větší převýšení a terén je zde členitější. Na východ od obce se nachází kopcovitá a lesnatá krajina. Současná komunikace první třídy vedoucí do obce se ze severojižního směru stáčí na jihovýchod, v obci pokračuje po pravém břehu vodního toku, který je v samém centru přemostěn. Od mostu pokračuje komunikace jižním směrem podél levého břehu a potom se stáčí v podstatě jihovýchodním směrem, i když převýšení musí překonávat několika serpentinami. Silnice se za kopcem nad obcí opět stáčí jižním směrem.

? Kudy povede obchvat?

Ředitelství silnic a dálnic představilo západojižní variantu obchvatu se dvěma mostními stavbami. První menší má vést přes údolíčko přítoku vodního toku, který je zároveň pomyslnou osou údolí. Druhý most je plánován přes údolí cca kilometr na jih od obce, kde se obchvat napojí na komunikaci první třídy v místech, kde se tato silnice znovu stáčí jižním směrem.

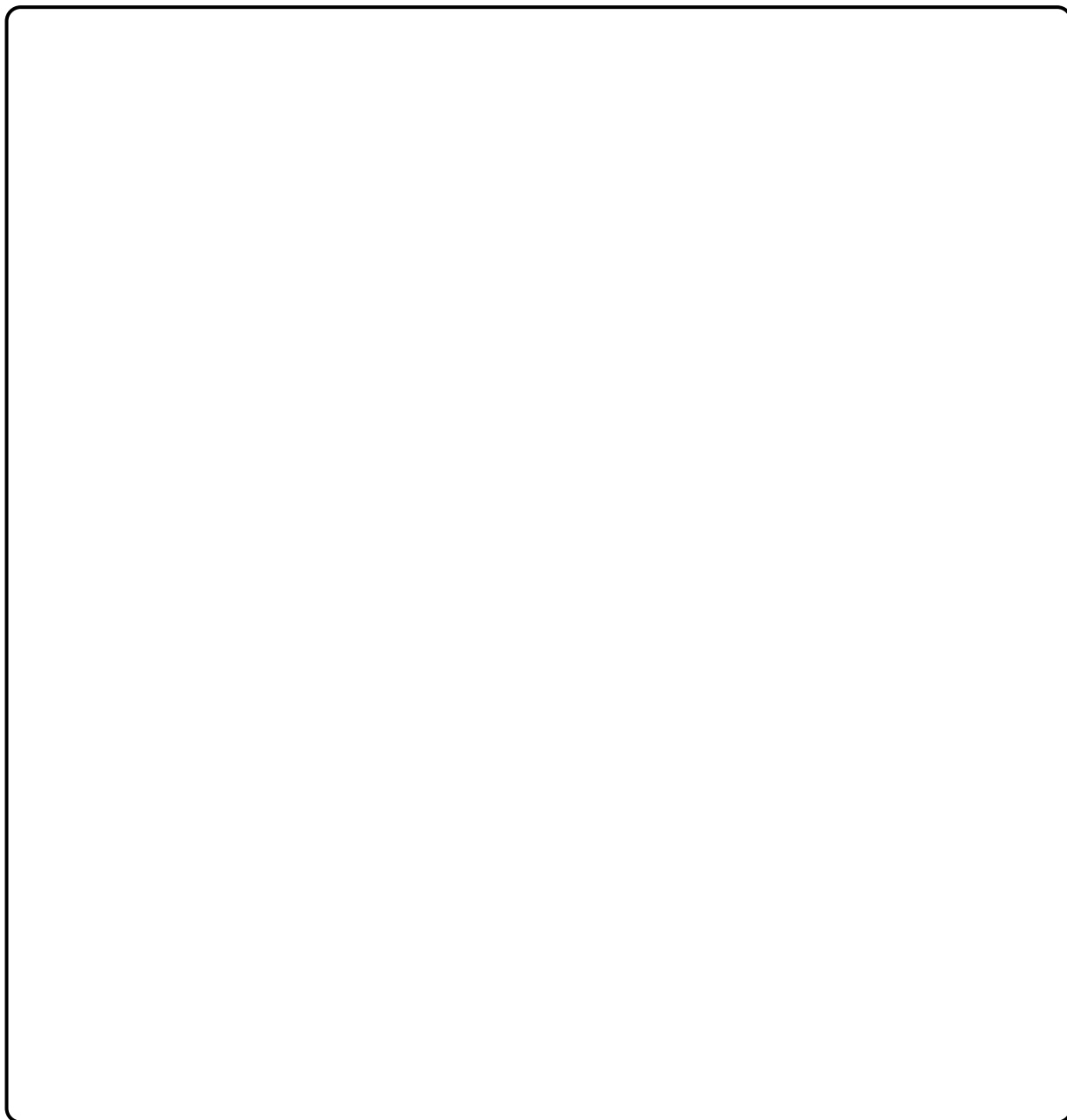
Toto je jen první část listu. Druhou se mi nepodařilo tátovi sebrat. Doma na stole ji neměl. Abyste rozuměli, můj táta je totiž zastupitel. K papírku byl připojen jen druhý s poznámkou:

Západnější varianta – nutno prodloužit ZÚ o ekodukt, moc drahé!

Vůbec netuším, co je ten **ekodukt**. Vy ano?

Ten vodní tok mi také vrtá hlavou. Zprava – to jako když koukám směrem, kam voda teče? Nebo to bylo obráceně?

Nakreslete mapu. Určitě se vám povede lépe než mně.

Legenda:

? Co jste si zapamatovali?

Co má obsahovat mapový list? Vzpomenete si?

.....

Tento obrázek vypadl ze složky, kam jsem papíry tátovi vracel. To je divný most... Nebo co to je? Napadá vás něco?

Obr. 10.1 Ekodukt

Jaké čtyři pohledy na problém řeší SWOT analýza?

.....

11. Budoucnost kraje

V minulosti na samém počátku průmyslové revoluce v rámci tzv. protoindustrializace fungovaly tzv. rozptýlené manufaktury – v rámci nich lidé pracovali převážně v textilním průmyslu, doma zpracovávali příze na kolovratu a tkaním na tkalcovských stavech vyráběli látky. Výsledky jejich práce kontroloval a pomocí koní svážel faktor, který vykupoval a svážel zboží z celého kraje.

A

V zemědělství je velmi důležitá práce agronoma. Náročná obzvláště u zemědělských závodů s velkou výměrou je skloubení plánování, stávajícího stavu vývoje plodin a postup do budoucna. Při plnění úkolů své profese objede desítky kilometrů podél polních celků, aby mohl pružně reagovat na aktuální stav porostů zemědělských plodin a přijmout potřebná rozhodnutí.

B

V lesnictví se prosadil trend zpracování dřeva velkou a těžkou mechanizací. Stlačování lesní půdy jejich hmotností je obzvláště ve svažitém terénu lesů na Vysočině problémem. Zapříčiňuje zvl. po příválových deštích rychlý odvod vody z lesní krajiny po udusaných svážnicích, po kterých těžká technika vytahuje dříví.

C

Současný průmysl stojí na výrobní specializaci jednotlivých komponent nebo skupin komponentů a na jejich rychlém a efektivním sestavování ve finální celek. Na Vysočině sice nemáme např. žádnou automobilku, ale i zdejší průmysl se specializuje na výrobu komponentů (např. ventilů) nebo jejich skupin (např. čerpadel).

D

Doprava dneška je postavena na rychlostních koridorech. V minulosti takovými koridory byly splavné toky řek, později je nahradily železnice a dálnice (Vysočinu protíná hlavní dopravní tepna dálnice D1). Bohužel současné železniční koridy leží mimo Vysočinu a rychlotratě nemáme v ČR vůbec. Vysočina také neprovozuje žádné mezinárodní letiště.

E

Většina na Vysočině vyráběné energie je produkována v jaderné elektrárně Dukovany a několika menších vodních elektrárnách, jako jsou Vír nebo Dalešice. Z napojených sítí sem proudí i energie z uhelných, solárních a větrných elektráren. Nových energetických zdrojů moc není, proto bude nutné zefektivnit užívání těch stávajících.

F

! A. Do závorky za uvedené pojmy napište vždy příslušné písmeno a římskou číslici textů, které tyto pojmy charakterizují

! B. Ze seznamu termínů vypište ty, které přísluší k jednotlivým pojmům tak, aby bylo zachováno jejich pořadí, v jakém se objevily v textech.

Efektivně řízené letecké koridory

Racionální hospodaření ve svažitých lesních krajinách

Dálkově řízené zemědělství

Zaměstnanost budoucnosti

Robotická výrobní linka na principu stavebnice

Odpady a odpadová energie – recyklovaná energetika

Termíny:

bleskovými povodněmi	fúzní elektrárna	postřiků
čas sklizně	internetem a datovými toky	průmysl
dostupné drony	kanceláře	soubory s informacemi
dronová nákladní doprava	koordinátorem týmu	vytisknout
dronů	lesnictví	vzdušné koridory
energetické spalovny	nedostatkem podzemní vody	zachytit vodu z přívalových dešťů
energií	odpadních energií	zemědělství
eroze a sesuvů půdy	počítače	3D tiskárny

.....
(.....)

I

Prosperita každého regionu bude víc a více záviset na jeho napojení na dopravní tahy. V budoucnosti by mohly být běžné rychlotunely mezi velkými městy, které nahradí povrchové dopravní koridory. Absence velkých letišť může být výhodou při budování sítě stanovišť, pošty. Budoucnost může pravděpodobně přinést i
....., k jejichž zbudování bude třeba přijmout směrnice a legislativu s technickými a místními parametry.

.....
(.....)

II

Budoucnost může přinést rozšířené využívání při plánování, kontrole nebo výsadbě nových porostů. Zároveň bude po vytěžení lesa nutné cíleně rozrušovat udusané svážnice, které zabraňují vsakování vody. Ve výsledku jsou totiž příčinou neschopnosti krajiny zadržet vodu projevující se
....., a tím usycháním stromů,
snižuje se schopnosti lesa a odolnost okolní krajiny před

.....
(.....)

III

Budoucnost je v automatických strojích s možností dálkového řízení. Veškeré polní práce tak mohou být fakticky realizovány z obývacího pokoje. Agronom bude moci ve velkém využívat, aby mohl vidět stav plodin na celém poli, a ne pouze na jeho okrajích. Bude tak moci pružně napláňovat nebo rychlou a cílenou aplikaci

.....
(.....)

IV

Na podobném principu by v budoucnu mohly na Vysočině fungovat Dosadíme-li do stejné rovnice místo kolovratu a tkalcovských stavů, textilní zboží vyměníme za, faktora nahradíme
..... a koně s vozem

.....
(.....)

V

Na podobném principu bude fungovat i v budoucnu. Jen soustruhy nahradí a sofistikované počítačové systémy. S trochou nadsázky celý dům i s příslušenstvím bude nadále sci-fi. Ať již dům nebo auto vyrobené z jednoho celku, obojí by bylo velmi nepraktické. Výrobní průmysl bude dál skládat komponenty, jen jejich výroba bude rychlejší, efektivnější a automatizovaná, a tím i lacinější.

.....
(.....)

VI

V budoucnu bude spotřeba narůstat, pokud se v dopravě prosadí trend elektromobilizace. Solární a větrné parky nebudou schopny pokrýt výpadek odstavených uhelných elektráren. Budoucností může být jaderný reaktor nové generace nebo Vnitrozemské státy nemohou využít energii přílivu. Cestou jsou energetické využívání řas z odpadních vod nebo kořenové čistírny. Dílčí nároky by mohly pokrýt odpadu. Hlavní ale budou energeticky co nejvíce soběstačné domy s průhlednými solárními panely místo oken nebo neprůhlednými místo střešních krytin, rekuperace a opětovné využití

! Pojďme neznalým vysvětlit, co znamenají následující pojmy, se kterými jste se v hodině setkali.

bleskové povodně

dronová nákladní doprava

energetické spalovny

eroze a sesuvy půdy

internet a datové toky (EU jako hospodářské sdružení stojící na demokracii je závislá na volném pohybu zboží a osob. V 21. století jsou pro hospodářství nepostradatelným „zbožím“ klíčové informace – jsou tedy nejdůležitější. Pokud by byl tok informací narušen nebo zastaven, mnohé segmenty fungování společnosti by byly paralyzovány – v ČR například po hackerských útocích na nemocnice).

kořenová čistírna odpadních vod

rozptýlená kancelář

vzdušné koridory

přítalový déšť

robotizace

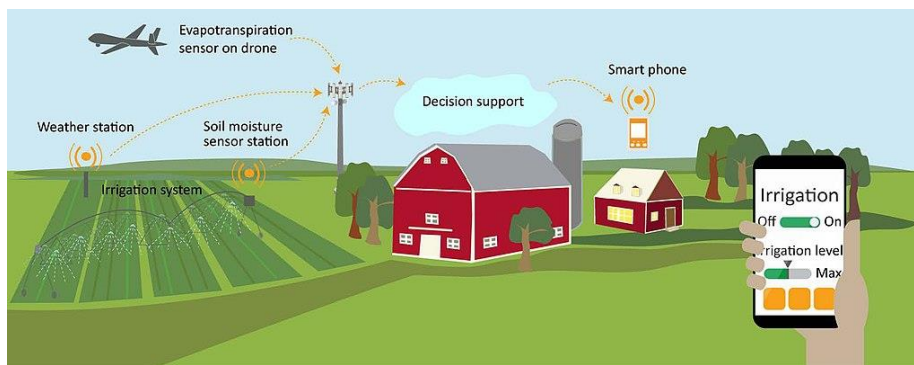
3D tiskárna

Obr. 11.1 Dronová nákladní doprava

Obr. 11.2 Udusané lesní svážnice

Source: GAO. | GAO-20-1285P

Obr. 11.3 Dálkově řízené zemědělství

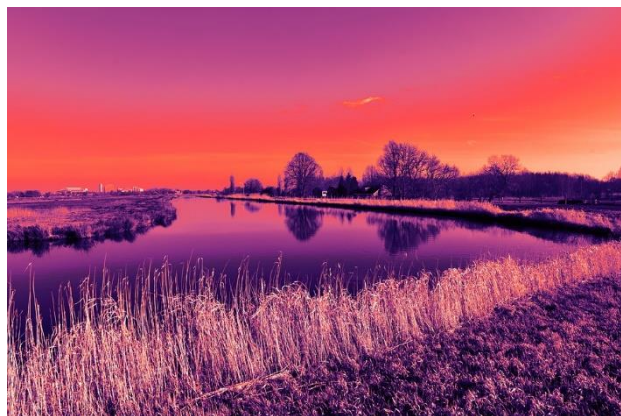

Obr. 11.4 Práce na dálku

Obr. 11.5 Robotizace

? Co jste se dozvěděli o možné budoucnosti a jak si v jednotlivých šesti skupinách představujete budoucí vývoj našeho kraje?

Obr. 11.6 Kořenová čistírna odpadních vod

Obr. 11.7 Pasivní dům

12. Zdroje kapitol žákovského sešitu

Kapitola 1

Česká wikipedie. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [cit. 2019-11-20]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/>

Česká wikipedie. In: *Cs.m.wikipedia.org* [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z: <https://cs.m.wikipedia.org/wiki>

Portál starých map. In: *Oldsmaps.geolab.cz* [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z: <http://oldsmaps.geolab.cz/>

SEMOTANOVÁ, E. a kol. (2018): Historický atlas měst České republiky. Svazek 8 Jihlava, Historický ústav AV ČR, Praha, 33 s.

SEMOTANOVÁ, E. a kol. (2001): Historický atlas měst České republiky. Svazek 9 Třebíč, Historický ústav AV ČR, Praha, 33 s.

SEMOTANOVÁ, E. a kol. (2001): Historický atlas měst České republiky. Svazek 10 Telč, Historický ústav AV ČR, Praha, 33 s.

Mapová sbírka Historického ústavu akademie věd ČR a historický atlas měst ČR. In: *Hiu.cas.cz* [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z: <http://www.hiu.cas.cz/cs/mapova-sbirka/historicky-atlas-mest-cr.ep/>

KARPÍŠEK, J. (2018): Text přednášky – Vybrané otázky z historické geografie a kartografie 2. In: *Stag.uhk.cz* [online]. [cit. 2020-01-13]. Dostupné z: https://stag.uhk.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=AAAAAgAGMjl2MTAxEwEAAAABAAhzdGF0ZUtleQAAAAEAFc05MjlzMzcyMDM2ODU0NzcwOTg1AAYyMjM4NDATAQAAAAEACHN0YXRIS2V5AAAAQAULTkyMjMzNzlwMzY4NTQ3NzE4NjMAAAAA#prohlizeniSearchResult

Kapitola 2

Okres Třebíč. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2019-11-26]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Okres_T%C5%99eb%C3%AD%C4%8D

ČEPIČKOVÁ, A. (2018): Komunální znaky, vlajky a pečete obcí okresu Jihlava k roku 2017, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita [online]. Brno, 145 s. [cit. 2019-11-26]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/nwojw/Magisterska_prace_-_Cepickova.pdf?lang=cs

KŘÍŽOVÁ, M. (2015): Komunální znaky a vlajky udělené obcím okresu Havlíčkův Brod v letech 2000-2010, Filozofická fakulta, Masarykova univerzita [online]. Brno, 90 s. [cit. 2019-11-26]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/y991m/Monika_Krizova_415705.pdf

POHANKA, H. C. (2013): Heraldika v souvislostech, Agentura Pankrác, Praha, 480 s.

SOBOTKA, R. (2008): Atlas znaků a vlajek měst a obcí kraje Vysočina, Filozofická fakulta, Univerzita Pardubice [online]. Pardubice, 162 s. [cit. 2019-11-26]. Dostupné z: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/28993/SobotkaR_Atlas%20znaku_FS_2008.pdf?sequence=1&isAllowed=y

SCHWARZENBERG, K. (1992): Heraldika, Ars collegium, Uherské Hradiště, 220 s.

Kapitola 3

Kraje v Česku. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-01-22]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Kraje_v_%C4%8Cesku

Obec s rozšířenou působností. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-01-22]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Obec_s_roz%C5%A1%C3%AD%C5%99enou_p%C5%AFsobnost%C3%AD

Obec s pověřeným obecním úřadem. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-01-22]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Obec_s_pov%C4%9B%C5%99en%C3%BDm_obecn%C3%ADm_%C3%BA%C5%99adem

České okresy 1950. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-01-22]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Historie_kraj%C5%AF_v_%C4%8Cesku#/media/Soubor:České_okresy_1950.png

Administrativní členění Kraje Vysočina. In: *Kr-vysocina.cz* [online]. [citováno 2020-01-22]. Dostupné z:

https://www.kr-vysocina.cz/assets/Image.ashx?id_org=450008&id_obrazky=6703&datum=19%2E8%2E2008+8%3A25%3A05

Retrospektivní sídelní databáze a geografický informační systém Čech, Moravy a Slezska. In: *Geoportal.npu.cz* [online]. [citováno 2020-01-22]. Dostupné z:

https://geoportal.npu.cz/web/content/doc/CZ_manual_201802_R.pdf

Retrospektivní lexikon obcí Kraje Vysočina. In: *Czso.cz* [online]. [citováno 2020-01-22]. Dostupné z:

<https://www.czso.cz/csu/czso/historicky-lexikon-obci-1869-az-2015>

Retrospektivní lexikon obcí Kraje Vysočina. In: *Czso.cz* [online]. [citováno 2020-01-22]. Dostupné z:

https://www.czso.cz/csu/xj/retrospektivni_lexikon_obci_kraje_vysocina

Mapový lexikon obcí ČSR, Kartografické nakladatelství, Praha 1968.

JANÁK, J. – HLEDÍKOVÁ, Z. – DOBEŠ, J. (2005): Dějiny správy v českých zemích. Od počátků státu po současnost, Nakladatelství Lidové noviny, Praha.

KARPÍŠEK, J. (2012): Vývoj hranic správního členění Českých zemí ve 20. století na základě geografických a kartografických metod a aplikací, (Rigorózní práce), Hradec Králové, 136 s.

SEMOTANOVÁ, E. – CAJTHAML, J. a kol. (2014): Akademický atlas českých dějin, Academia, Praha.

SEMOTANOVÁ, E. a kol. (2002): Atlas zemí Koruny české, Aleš Skřivan, Praha, 192 s.

SEMOTANOVÁ, E. a kol. (2007): Česko. Ottův historický atlas, Ottovo nakladatelství, Praha, 408 s.

Kapitola 4

SEMOTANOVÁ, E. a kol. (2018): Historický atlas měst České republiky. Svazek 8 Jihlava, Historický ústav AV ČR, Praha, 33 s.

SEMOTANOVÁ, E. a kol. (2001): Historický atlas měst České republiky. Svazek 9 Třebíč, Historický ústav AV ČR, Praha, 33 s.

SEMOTANOVÁ, E. a kol. (2001): Historický atlas měst České republiky. Svazek 10 Telč, Historický ústav AV ČR, Praha, 33 s.

ŽEMLIČKA, J. (2002): Počátky Čech královských, Proměna státu a společnosti 1198–1253, Nakladatelství Lidové noviny, Praha, 964 s.

ŽEMLIČKA, J. (2003): Němci, německé právo a transformační změny 13. století. Několik úvah a jeden závěr. *Archaeologia Historica* 28. Praha, s. 33–46.

JANÁK, J. - HLEDÍKOVÁ, Z. - DOBEŠ, J. (2005): Dějiny správy v českých zemích. Od počátků státu po současnost, Nakladatelství Lidové noviny, Praha.

Základní mapy středních měřítek. In: *Cuzk.cz* [online]. [citováno 2020-01-29]. Dostupné z: <https://www.cuzk.cz/Zememerictvi/Geograficke-podklady/Tistene-mapy/Zakladni-mapy-strednich-meritek.aspx>

Základní mapy středních měřítek. In: *Cuzk.cz* [online]. [citováno 2020-01-29]. Dostupné z: <https://www.cuzk.cz/Urady/Zememericky-urad/Dalsi-informace/Geograficke-podklady/Tistene-mapy/Zakladni-mapy-strednich-meritek.aspx>

Mapy velkých měřítek. In: *Cuzk.cz* [online]. [citováno 2020-01-29]. Dostupné z: <https://www.cuzk.cz/Urady/Zememericky-urad/Dalsi-informace/Geograficke-podklady/Tistene-mapy/Mapy-velkych-meritek.aspx>

TIRAY, J. (1913): Vlastivěda Moravská. Jihlavský kraj. Telecký okres, Musejní spolek v Brně, Brno, s. 195–198, 389–391.

KOLEKTIV AUTORŮ (2005): Vlastivěda moravská. Dačicko Slavonicko Telčsko, Muzejní a vlastivědná společnost v Brně, Brno, 1070 s.

Zlaté doly na Vysočině. In: *Vysocina.rozhlas.cz* [online]. [citováno 2020-01-29]. Dostupné z: <https://vysocina.rozhlas.cz/na-vysocine-kdysi-byval-zlaty-dul-i-po-peti-stech-letech-laka-ricka-brtnice-7124159>

Hornictví na Havlíčkovobrodsku. In: *Muzeumhb.cz* [online]. [citováno 2020-01-29]. Dostupné z: <https://muzeumhb.cz/objevujte/historie-hornictvi-na-havlickobrodsku/>

Historie železářství na Havlíčkovobrodsku. In: *Muzeumhb.cz* [online]. [citováno 2020-01-29]. Dostupné z: <https://muzeumhb.cz/objevujte/historie-zelezarstvi-na-havlickobrodsku/>

Historické dolování – Štěpanovský revír. In: *Muzeum.mineral.cz* [online]. [citováno 2020-01-29]. Dostupné z: <http://muzeum.mineral.cz/hornictvi/stepanovsky-revir/historicke-dolovani.php>

Železné hory. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-01-29]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BDlezn%C3%A9_hory

Středověké doly ve Včelákově. In: *Muzeum.skutec.cz* [online]. [citováno 2020-01-29]. Dostupné z: https://muzeum.skutec.cz/e_download.php?file=data/editor/136cs_8.pdf&original=Vcelakov.pdf

Lom a důl Vlastějovice. In: *Tourist.posazavi.com* [online]. [citováno 2020-01-29]. Dostupné z: <http://tourist.posazavi.com/cz/videoYT.aspx?Id=61&CategoryId=3>

VÁVRA, V. - ŠTECL, J. – MALÝ, K. (2008): Průvodce po geologických zajímavostech kraje Vysočina, Muzeum Vysočiny Jihlava, Jihlava, 145 s.

Lom na Vysočině. In: *Kawi.cz* [online]. [citováno 2020-01-30]. Dostupné z: <https://kawi.cz/patrani/lomy/vysocina.php>

Velká kolonizace. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-01-30]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Velk%C3%A1_kolonizace

Horní město. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-01-30]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Horn%C3%AD_m%C4%9Bsto

Lesní lánová ves. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-01-30]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Lesn%C3%AD_l%C3%A1nov%C3%A1_ves

Královské město. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-01-30]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Kr%C3%A1lovsk%C3%A9_m%C4%9Bsto

KARPÍŠEK, J: Nápad aktivity vychází z prototypu deskové hry Vesnice a města z roku 2000.

Pověst o založení Jihlavy. In: *Jihlava.cz* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: <https://www.jihlava.cz>

Pověst o založení Jihlavy. In: *Jihlava.cz* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: https://www.jihlava.cz/assets/File.ashx?id_org=5967&id_dokumenty=516527

Pověst o založení Pelhřimova. In: *Mestopelhrimov.cz* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: <https://www.mestopelhrimov.cz/historie/ds-1703/p1=18123>

Pověst o založení Havlíčkova Brodu. In: *M.mic.muhib.cz* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: http://m.mic.muhib.cz/assets/File.ashx?id_org=100676&id_dokumenty=819018

Pověst o založení Polné. In: *Povesti.zvysociny.com* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: http://povesti.zvysociny.com/old/povest_o_zalozeni_polne.php

Kapitola 5

KOLEKTIV AUTORŮ (1991): Chráněná území v České republice, Informatorium, Praha, 271 s.

NĚMEC, J. – POJER, F. (edd.) (2007): Krajina v České republice, Consult, Praha, 399 s.

Chráněné krajinné oblasti v Česku. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-02-10]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Chr%C3%A1n%C4%9Bn%C3%A9_krajinn%C3%A9_oblasti_v_%C4%8Cesku

Národní parky v Česku. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-02-10]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1rodn%C3%AD_parky_v_%C4%8Cesku

Národní parky – Ministerstvo životního prostředí. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-02-10]. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/narodni_parky

Národní přírodní rezervace v Česku. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-02-10]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C3%A1rodn%C3%AD_p%C5%99%C3%ADrodn%C3%AD_rezervace_v_%C4%8Cesku

Ochrana přírody v Česku. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-02-10]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Ochrana_p%C5%99%C3%ADrody_v_%C4%8Cesku

Ústřední seznam ochrany přírody. In: *Drusop.nature.cz* [online]. [citováno 2020-02-10]. Dostupné z: <https://drusop.nature.cz/portal/>

Památné stromy v Kraji Vysočina. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-02-10]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Kategorie:Pam%C3%A1tn%C3%A9_stromy_v_Kraji_Vyso%C4%8Dina

Památné stromy v Kraji Vysočina. In: *M.kr-vysocina.cz* [online]. [citováno 2020-02-10]. Dostupné z: http://m.kr-vysocina.cz/assets/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4036388

Invazní druhy. In: *Invaznidruhy.nature.cz* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: <https://invaznidruhy.nature.cz/odkazy/>

Kapitola 6

RADA, M. (2014): Návrh tematické naučné stezky v okolí obce Větrník, bakalářská práce [online]. České Budějovice, 97 s. [cit. 2020-05-05]. Dostupné z:

https://wstag.jcu.cz/portal/studium/prohlizeni.html?pc_pagenavigationalstate=AAAAAQAGMjl2NTQ1EwEAAAABAAhZdGF0ZUtleQAAAAEAFc05MjlzMzcyMDM2ODU0Nzc1NDUzAAAAA**#prohlizeniSe archResult

Postavte si vlastní naučnou stezku. In: *Clanky.rvp.cz* [online]. [citováno 2020-05-10]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/r/ZFACHA/7681/POSTAVTE-SI-VLASTNI-NAUCNOU-STEZKU.html/>

Velkoplošná chráněná území. In: *Gynome.cz* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: <https://www.gynome.cz/gisvysociny/index.php?ln=cz&id=25&cat=a&typ=menu>

Kapitola 7

Jízdní řády. In: *Idos.idnes.cz* [online]. [citováno 2020-02-13]. Dostupné z: <https://idos.idnes.cz/vlakyaubusymhdvse/spojeni/>

České dráhy – vyhledavač spojů. In: *Cd.cz* [online]. [citováno 2020-02-13]. Dostupné z: https://www.cd.cz/spojeni-a-jizdenka/?gclid=EAlaIqobChMI9OH5i8fO5wIVg7TtCh1_zA7tEAAYASABEgKQcfD_BwE

Třebíč – slavné osobnosti. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-02-13]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_osobnost%C3%AD_T%C5%99eb%C3%AD%C4%8De

Jihlava – slavné osobnosti. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-02-13]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_osobnost%C3%AD_Jihlavy

Žďár nad Sázavou – slavné osobnosti. In: *Zdarns.estranky.cz* [online]. [citováno 2020-02-13]. Dostupné z: <https://zdarns.estranky.cz/clanky/oslavne-osobnosti.html>

Lukáš Krpálek. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Luk%C3%A1%C5%A1_Krp%C3%A1lek

Lukáš Krpálek citát. In: *Citaty.net* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: <https://citaty.net/autori/lukas-krpalek/>

Martina Sábliková citát. In: *Sport.cz* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: <https://www.sport.cz/ostatni/ostatni/clanek/932858-nepremyslej-jestli-vyhrajes-ale-jak-vyhrajes-kralovnu-zenou-za-naplnenim-snu-i-motivacni-citaty.html>

Jiří Šlégr – ZOH 1998 citát moderátora. *Azcitaty.cz* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: <https://azcitaty.cz/robert-zaruba/8697/>

Jaroslav Holík. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Jaroslav_Hol%C3%ADk_\(ledn%C3%AD_hokejista\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/Jaroslav_Hol%C3%ADk_(ledn%C3%AD_hokejista))

HC Dukla – síň slávy. In: *Hcdukla.cz* [online]. [citováno 2020-02-13]. Dostupné z: <https://www.hcdukla.cz/zobraz.asp?t=sin-slavy>

Zdeňka Honsová. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: https://cs.wiki2.wiki/wiki/Zde%C5%88ka_Honsov%C3%A1

Zdeňka Honsová – citát. In: *Jihlava.city.cz* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: <https://jihlava.city.cz/zpravodajstvi/zlata-medaile-z-oh-neni-v-jihlave-poprve-prvni-ji-pred-lety-dovezla-zdenka-honsova/3110>

Zdeňka Honsová – Přivezla zlato z olympiády, ale doma gymnastku neoslavovali. In: *Mfdnes.cz* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: <https://www.mfdnes.cz/ctecka.aspx?d=25.10.2018&n=TABLOID&e=JIHLAVA#strana=39>

Jaroslav Holík – Dukla Jihlava. Klub, jehož barvy chtěl kdysi oblékat každý. In: *Mfdnes.cz* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: <https://www.mfdnes.cz/ctecka.aspx?d=25.10.2018&n=TABLOID&e=JIHLAVA#strana=40>

Jaroslav Holík – Dukla Jihlava. Klub, jehož barvy chtěl kdysi oblékat každý. In: *Mfdnes.cz* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: <https://www.mfdnes.cz/ctecka.aspx?d=25.10.2018&n=TABLOID&e=JIHLAVA#strana=41>

Jaroslav Holík cítí při vstupu do Síně slávy zadostiučinění. In: *Sport.ceskatelevize.cz* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: <https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/hokej/jaroslav-holik-citi-pri-vstupu-do-sine-slavy-zadostiucineni/5bdf8f8d0d663b6fe80769a6>

Eva Vítečková – České basketbalistky hrají s Čínou i o olympijskou (sebe)důvěru. In: *Irozhlas.cz* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/sport_ostatni-sporty/ceske-basketbalistky-hraji-s-cinou-i-o-olympijskou-sebe-duveru_201207280827_tjelinkova

Jiří Šlégr. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Jiří_C5%99%C3%AD_%C5%A0%C3%A9gr

Martina Sáblíková. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Martina_S%C3%A1bl%C3%ADkov%C3%A1

Eva Vítečková. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-07-26]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Eva_V%C3%ADte%C4%8Dkov%C3%A1

Kapitola 8

VÁVRA, V. – ŠTECL, J. – MALÝ, K.(2008): Průvodce po geologických zajímavostech Kraje Vysočina, Muzeum Vysočiny Jihlava, Jihlava, 145 s.

Národní kulturní památky. In: *Kr-vysocina.cz* [online]. [citováno 2020-02-05]. Dostupné z: <https://www.kr-vysocina.cz/narodni-kulturni-pamatky/gs-5917>

Národní kulturní památky a památkově chráněná území v Kraji Vysočina. In: *Kr-vysocina.cz* [online]. [citováno 2020-02-05]. Dostupné z: https://www.kr-vysocina.cz/assets/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4077136

Přehled chráněných území v Kraji Vysočina. In: *Kr-vysocina.cz* [online]. [citováno 2020-02-05]. Dostupné z: <https://www.kr-vysocina.cz/prehled-chranenych-uzemi-kraje/gs-100645>

Seznam hradů v Kraji Vysočina. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-02-26]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_hrad%C5%AF_v_Kraji_Vyso%C4%8Dina

Seznam zámků v Kraji Vysočina. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-02-26]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Seznam_z%C3%A1mk%C5%AF_v_Kraji_Vyso%C4%8Dina

Základní mapy středních měřítek. In: *Cuzk.cz* [online]. [citováno 2020-01-29]. Dostupné z: <https://www.cuzk.cz/Zememerictvi/Geograficke-podklady/Tistene-mapy/Zakladni-mapy-strednich-meritek.aspx>

Základní mapy středních měřítek – klad mapových listů. In: *Cuzk.cz* [online]. [citováno 2020-01-29]. Dostupné z: https://www.cuzk.cz/Zememerictvi/Geograficke-podklady/Tistene-mapy/Zakladni-mapy-strednich-meritek/Klad_CR_SM.aspx

Mapy velkých měřítek. In: *Cuzk.cz* [online]. [citováno 2020-01-29]. Dostupné z: <https://www.cuzk.cz/Urady/Zememericky-urad/Dalsi-informace/Geograficke-podklady/Tistene-mapy/Mapy-velkych-meritek.aspx>

Turistické značení v Česku a na Slovensku. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-02-05]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Turistick%C3%A9_zna%C4%8Den%C3%AD_v_%C4%8Cesku_a_na_Slovensku

Turistické značky cyklo a pěší. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-02-05]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Turistick%C3%A9_zna%C4%8Den%C3%AD_v_%C4%8Cesku_a_na_Slovensku#/media/Soubor:Turistick%C3%A9_zna%C4%8Dky_cyklo_a_p%C4%9B%C5%A1%C3%AD.jpg

Turistické značky cyklo a pěší. In: *Tipykamnavylet.cz* [online]. [citováno 2020-02-05]. Dostupné z: <https://www.tipykamnavylet.cz/turisticke-znacky-a-znaceni-458>

Kapitola 9

Přehled základních nedostatků ve fungování samosprávy. In: *Dvs.cz* [online]. [citováno 2020-06-18]. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6601376>

Transformace: Česká zkušenost. Místní samospráva. In: *Clovekvtisni.cz* [online]. [citováno 2020-06-18]. Dostupné z: <https://www.clovekvtisni.cz/media/publications/156/file/1373380013-tranformace-mistni-samosprava.pdf>

Zábor veřejného prostranství: K čemu slouží a kde a jak si o něj zažádat? In: *Pravni prostor.cz* [online]. [citováno 2020-06-18]. Dostupné z: <https://www.pravni prostor.cz/clanky/spravni-pravo/zabor-verejneho-prostranstvi-k-cemu-slouzi-a-kde-a-jak-si-o-nej-zazadat>

Požadavky na provoz dětských hřišť, sportovišť a tělocvičen. In: *Revizekontroly.cz* [online]. [citováno 2020-06-18]. Dostupné z: <https://revizekontroly.cz/odborne-clanky/ostatni/pozadavky-na-provoz-detskyh-hrist-sportovist-a-telocvicen>

Ústav územního rozvoje. Diskuse k novému stavebnímu právu. In: *Uur.cz* [online]. [citováno 2020-06-18]. Dostupné z: <https://www.uur.cz/konzultacni-stredisko/diskuse/?ID=2499&tema=3752>

Stavební povolení. In: *Euro.cz* [online]. [citováno 2020-06-18]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/stavebni-povoleni-stavebni-urad-zadost-formular-poplatek-projektova-dokumentace-ohlaseni-cerna-stavba-1441114>

Změna trvalého bydliště. In: *Euro.cz* [online]. [citováno 2020-06-18]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/zmena-trvaleho-bydliste-trvaly-pobyt-zadost-prihlaseni-1384440>

Stavební povolení a pojištění. In: *Euro.cz* [online]. [citováno 2020-06-18]. Dostupné z: <https://www.euro.cz/byznys/stavba-rekonstrukce-dum-byt-stavebni-povoleni-pojisteni-1411123>

Stavba domu. In: *Estav.cz* [online]. [citováno 2020-06-18]. Dostupné z: <https://www.estav.cz/cz/5622.co-vsechno-je-potreba-pro-stavbu-rodinneho-domu-pozemek-povoleni-dozor>

Stavba domu. In: *Autobible.euro.cz* [online]. [citováno 2020-06-18]. Dostupné z: <https://autobible.euro.cz/registr-vozidel-registraci-prevod-vozidla/>

Uzavření manželství – ministerstvo vnitra České republiky. In: *Mvcr.cz* [online]. [citováno 2020-06-18]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/obcan-na-urade-manzelstvi-uzavreni-manzelstvi.aspx>

Kapitola 10

Ústav územního rozvoje. Fragmentace krajiny dopravními stavbami. In: *Uur.cz* [online]. [citováno 2020-09-14]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/images/1-uzemni-planovani-a-stavebni-rad/politika-architektury/implementace/tema8/novinky-uur/009-fragmentace-krajiny-dopravnimi-stavbami-4-17-zyka.pdf>

Ústav územního rozvoje. Příklad k metodickému pokynu obsahu územního plánu. In: *Uur.cz* [online]. [citováno 2020-09-14]. Dostupné z: <http://www.uur.cz/images/8-stanoviska-a-metodiky/07a-Priklad-k-metodicke-mu-pokynu-k-obsahu-UP-text-oprava.pdf>

Ekodukt. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-09-14]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Ekodukt>

[Dvanáct úkolů pro Asterixe – Pouhá úřední formalita]. In: *Youtube.com* [online]. [citováno 2020-09-14]. Dostupné z: https://www.youtube.com/watch?v=fpWbMQ8e_a8

Kapitola 11

FRIED, J. – HANSON, D. H. (2014): *Práce na dálku*, Jan Melvil, Brno, 247 s.

Manufaktura. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-09-24]. Dostupné z:

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Manufaktura>

Digitální farmy. In: *Peak.cz* [online]. [citováno 2020-09-24]. Dostupné z:

<https://www.peak.cz/zemedelstvi-4-0-jak-digitalni-farmy-zmeni-budoucnost-pestovani/20553/>

Průmysl budoucnosti. In: *Technickytydenik.cz* [online]. [citováno 2020-09-24]. Dostupné z:

https://www.technickytydenik.cz/rubriky/archiv/prumysl-4-0-budoucnost-je-tady_32462.html

Technologická budoucnost. In: *Energyglobe.cz* [online]. [citováno 2020-09-29]. Dostupné z:

<https://www.energyglobe.cz/temata-a-novinky/s-jirim-tomanem-z-narodniho-technickeho-muzea-v-praze-o-vychove-budoucich-technologu-v-cechach>

Nízkoenergetický dům. In: *Nizkoenergetickydum.cz* [online]. [citováno 2020-09-29]. Dostupné z:

<http://www.nizkoenergetickydum.cz/nizkoenergeticky-dum>

Nízkoenergetický dům. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-09-29]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/N%C3%ADzkoenergetick%C3%BD_d%C5%AFm

Pasivní dům. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-09-29]. Dostupné z:

http://cs.wikipedia.org/wiki/Pasivn%C3%AD_d%C5%AFm

Zadržování vody v krajině. In: *Cs.wikipedia.org* [online]. [citováno 2020-09-29]. Dostupné z:

https://ekolist.cz/cz/publicistika/priroda/voda-nam-utika-z-lesu-a-muzeme-si-za-to-sami-tvrdit-stefan-valo.a-nabizi-jednoduche-lokalni-a-levne-reseni?utm_source=www.seznam.cz&utm_medium=sekce-z-internetu#dop_ab_variant=0&dop_req_id=7nRh4JStzgb-202009300723&dop_source_zone_name=hpfeed.sznhp.box

13. Zdroje obrázků

Kde není uvedeno jinak: Regionální rozvojová agentura Vysočina, z.s.p.o. (2021)

Kapitola 1

[Müllerova mapa Čech]. In: Cs.m.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:

https://cs.m.wikipedia.org/wiki/Soubor:Mullerova_mapa_Cech_19.jpg

[Druhé vojenské mapování]. In: Wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/7/7c/Pr%C5%AFb%C4%9Bh_zemsk%C3%A9_hranice_%C4%8Cech_a_Moravy_na_%C3%BAzem%C3%AD_Jihlavy.png

[Třetí vojenské mapování]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/T%C5%99et%C3%AD_vojensk%C3%A9_mapov%C3%A1n%C3%AD#/media/Soubor:Čížkovice_and_Želechovice_in_about_1890.png

Veduty měst:

[Veduta Polná]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Polna_\(Merian\).jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Polna_(Merian).jpg)

[Veduta Žďár nad Sázavou]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:

[https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BD%C4%8F%C3%A1r_nad_S%C3%A1zavou_\(Kl%C3%A1%C5%A1ter\)#/media/Soubor:Zdar_nad_sazavou05.jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BD%C4%8F%C3%A1r_nad_S%C3%A1zavou_(Kl%C3%A1%C5%A1ter)#/media/Soubor:Zdar_nad_sazavou05.jpg)

[Veduta Pelhřimov]. In: Commons.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:

https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Juhnova_veduta_Pelh%C5%99imova.jpg

[Veduta Jihlava]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jihlava_podle_Willenberga_konec_16_stolet%C3%AD.gif

[Veduta Havlíčkův Brod]. In: M.muhib.cz [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:

http://m.muhib.cz/assets/File.ashx?id_org=3782&id_dokumenty=860667

nebo: [HB_1812_venuto-c-osterreichische-nationalbibliothek-wien.jpg]. In: M.muhib.cz [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z: http://m.muhib.cz/assets/File.ashx?id_org=3782&id_dokumenty=860667

Obrázky měst:

[Jihlava panorama]. In: Kr-vysocina.cz [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z: <https://www.kr-vysocina.cz/mestska-pamatkova-rezervace-jihlava/d-1109995>

[Havlíčkův Brod Koudelova kašna]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:

[https://cs.wikipedia.org/wiki/Havl%C3%AD%C4%8Dk%C5%AFv_Brod#/media/Soubor:Koudelova_kasna_\(18.století\)_02.jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Havl%C3%AD%C4%8Dk%C5%AFv_Brod#/media/Soubor:Koudelova_kasna_(18.století)_02.jpg)

[Jihlava – jezuitský kostel a radnice]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:

<https://cs.wikipedia.org/wiki/Jihlava#/media/Soubor:Iglau-Jesuitenkirche-Rathaus2.jpg>

[Polná]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Poln%C3%A1#/media/Soubor:View_on_Polna.jpg

[Žďár nad Sázavou]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:%C5%BD%C4%8F%C3%A1r_nad_S%C3%A1zavou_-_05_crop.jpg

[Pelhřimov]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:
[https://cs.wikipedia.org/wiki/Pelh%C5%99imov#/media/Soubor:Pelhřimov_\(053\).jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Pelh%C5%99imov#/media/Soubor:Pelhřimov_(053).jpg)

Kapitola 2

[Havlíčkův Brod – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Havl%C3%AD%C4%8Dk%C5%AFv_Brod#/media/Soubor:Havlíčkův_Brod_znak.png

[Jihlava – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:
[https://cs.wikipedia.org/wiki/Jihlava#/media/Soubor:Jihlava_\(CZE\)_-coat_of_arms.gif](https://cs.wikipedia.org/wiki/Jihlava#/media/Soubor:Jihlava_(CZE)_-coat_of_arms.gif)

[Pelhřimov – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:
<https://cs.wikipedia.org/wiki/Pelh%C5%99imov#/media/Soubor:Pelhrimov.gif>

[Třebíč – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/T%C5%99eb%C3%AD%C4%8D#/media/Soubor:CoA_of_Trebic.svg

[Žďár nad Sázavou – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BD%C4%8F%C3%A1r_nad_S%C3%A1zavou#/media/Soubor:Zdar_nad_Sazavou_CoA.png

[Černá – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:
[https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cern%C3%A1_\(okres_%C5%BD%C4%8F%C3%A1r_nad_S%C3%A1zavou\)#/media/Soubor:Černá_ZR_CoA.jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cern%C3%A1_(okres_%C5%BD%C4%8F%C3%A1r_nad_S%C3%A1zavou)#/media/Soubor:Černá_ZR_CoA.jpg)

[Dvorce – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:
[https://cs.wikipedia.org/wiki/Dvorce_\(okres_Jihlava\)#/media/Soubor:Dvorce_\(okres_Jihlava\)_znak.jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Dvorce_(okres_Jihlava)#/media/Soubor:Dvorce_(okres_Jihlava)_znak.jpg)

[Fryšava – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Fry%C5%A1ava_pod_%C5%BD%C3%A1kovou_horou#/media/Soubor:Frysava_pod_z_h_znak.jpg

[Hamry nad Sázavou – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Hamry_nad_S%C3%A1zavou#/media/Soubor:Hamry_nad_Sázavou_znak.gif

[Horní Krupá – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Horn%C3%AD_Krup%C3%A1#/media/Soubor:Horní_Krupá_coat_of_arms.svg

[Hybrálec – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Hybr%C3%A1lec#/media/Soubor:Hybrálec_znak.jpg

[Kejžlice – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Kej%C5%BEllice#/media/Soubor:Kejzlice_CZ_CoA.jpg

[Kouty – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:
[https://cs.wikipedia.org/wiki/Kouty_\(okres_T%C5%99eb%C3%AD%C4%8D\)#/media/Soubor:Kouty_TR_CoA.jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Kouty_(okres_T%C5%99eb%C3%AD%C4%8D)#/media/Soubor:Kouty_TR_CoA.jpg)

[Krokočín – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Kroko%C4%8D%C3%ADn#/media/Soubor:Znak_obce_Krokočín.jpg

[Nová Říše – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Nov%C3%A1_%C5%98%C3%AD%C5%A1e#/media/Soubor:Nova_Rise_CoA_CZ.jpg

[Panské Dubenky – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Pansk%C3%A9_Dubenky#/media/Soubor:Panské_Dubenky_CoA.jpg

[Předín – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99ed%C3%ADn#/media/Soubor:Předín_CoA.jpg

[Přibyslav – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/P%C5%99ibyslav#/media/Soubor:Znak_města_Přibyslav_hires.svg

[Sklenné nad Sázavou – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Sklen%C3%A9_\(okres_%C5%BD%C4%8F%C3%A1r_nad_S%C3%A1zavou\)#/media/Soubor:Sklenné_ZR_CoA.jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Sklen%C3%A9_(okres_%C5%BD%C4%8F%C3%A1r_nad_S%C3%A1zavou)#/media/Soubor:Sklenné_ZR_CoA.jpg)

[Šlapanov – znak]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-01-16]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%A0lapanov#/media/Soubor:Šlapanov_znak.jpg [citováno 29. 09. 2020]

Kapitola 5

5.1 Typické plodiny v Kraji Vysočina

Brambory

[Potato field]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-02]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/bramborov%C3%A9-pole-aroostook-county-4357002/>

Len

[Field]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-02]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/pole-sklize%C5%88-kv%C4%9bt-lein-5511585/>

Řepka

[Rape]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-02]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/%C5%99epka-pole-mraky-krajina-oblaka-1244300/>

Kukuřice

[Corn field]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-02]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/kuku%C5%99i%C4%8dn%C3%A9-pole-farma-mraky-plodina-440338/>

Ječmen

[Foxtail barley]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-02]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/oh%C3%A1%C5%88ka-je%C4%8dmen-tr%C3%A1va-plevel-divok%C3%A1-3471611/>

Švestky

[Plums]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-02]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/%C5%A1vestky-ovoce-potravin-%C4%8derstv%C3%A9-3633456/>

Křen

[Grass]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-02]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/tr%C3%A1va-k%C5%99en-listy-pole-zelen%C3%A1-jaro-5204176/>

Kopr

[Flower]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-02]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/kv%c4%9btina-kv%c4%9btiny-kvetouc%c3%ad-kopr-791493/>

Kapitola 6

6.1 Radostínské rašeliniště; autor: Jan Kabrda

6.2 Starý dub – solitérní strom

[Tree]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-02]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/strom-p%c5%99%c3%adroda-krajina-obloha-star%c3%bd-3240601/>

6.3 Stromořadí

[Alley]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-02]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/alej-stromo%c5%99ad%c3%ad-cesta-stromy-l%c3%a9to-4510365/>

Kapitola 7

7.1 Zdeňka Honsová-Lišková

[Zdeňka Honsová]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z: https://cs.wiki2.wiki/wiki/Zde%C5%88ka_Honsov%C3%A1

7.2 Jaroslav Holík

[Jaroslav Holík]. In: Sinslavycslh.cz [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z: <http://www.sinslavycslh.cz/jaroslav-holik.html>

7.2 Jiří Šlégr

[Jiří Šlégr]. In: Ceskatelevize.cz [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/lide/jiri-slegr/>

7.4 Eva Vítečková

[Eva Vítečková]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Eva_V%C3%ADte%C4%8Dkov%C3%A1#/media/Soubor:Eva_Viteckova.jpg

7.5 Martina Sáblíková

[Martina Sáblíková]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Martina_S%C3%A1bl%C3%ADkov%C3%A1#/media/Soubor:Brno,_Jo%C5%A1tova,_knihkupectv%C3%AD_Dobrovsk%C3%BD,_autogrami%C3%A1da_Martiny_S%C3%A1bl%C3%ADkov%C3%A9_\(04\).jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Martina_S%C3%A1bl%C3%ADkov%C3%A1#/media/Soubor:Brno,_Jo%C5%A1tova,_knihkupectv%C3%AD_Dobrovsk%C3%BD,_autogrami%C3%A1da_Martiny_S%C3%A1bl%C3%ADkov%C3%A9_(04).jpg)

7.6 Lukáš Krpálek

[Lukáš Krpálek]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Luk%C3%A1%C5%A1_Krp%C3%A1lek#/media/Soubor:Luk%C3%A1%C5%A1_Krp%C3%A1lek_-_Rio_2016_\(cropped\).jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Luk%C3%A1%C5%A1_Krp%C3%A1lek#/media/Soubor:Luk%C3%A1%C5%A1_Krp%C3%A1lek_-_Rio_2016_(cropped).jpg)

7.7 Rekreační sport

[Sport]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/sport-kolo-cyklistika-cyklist%C3%A9-4405052/>

Kapitola 8

8.1 Trekingové hole

[Tracking]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z:
<https://pixabay.com/cs/photos/sledov%3%a1n%3%ad-p%5%99%3%adtel-spole%4%8dn%4%9b-ch%5%afze-4823997/>

8.2 Cykloturistika

[Cycling]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z:
<https://pixabay.com/cs/photos/cyklistika-voln%3%bd-%c4%8das-zotaven%3%ad-les-2520007/>

8.3 Vodáci

[Lake]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z:
<https://pixabay.com/cs/photos/jezero-it%3%a1lie-lombardie-varese-5078688/>

8.4 Zámek v Jaroměřicích

[Jaroměřice zámek-baroko]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z:
<https://pixabay.com/cs/photos/%c4%8dechy-jarom%4%9b%5%99ice-z%3%a1mek-baroko-273849/>

8.5 Hrad Roštejn; autor: Zuzana Bínová

[Roštejn]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/Ro%C5%A1tejn#/media/Soubor:04_0007-rostejn.jpg

8.6 Zřícenina hradu Ronov; autor: Václav Hájek

[Ronov]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z:
[https://cs.wikipedia.org/wiki/Ronov_nad_S%C3%A1zavou_\(hrad\)#/media/Soubor:Ronov_08.jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Ronov_nad_S%C3%A1zavou_(hrad)#/media/Soubor:Ronov_08.jpg)

8.7 Zatopený lom Borek; autor Hamso15

[Lom Borek]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z:
[https://cs.wikipedia.org/wiki/Borek_\(lom\)#/media/Soubor:Lom_Borek.jpg](https://cs.wikipedia.org/wiki/Borek_(lom)#/media/Soubor:Lom_Borek.jpg)

8.8 Míchova skála

[Míchova skála]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-08-05]. Dostupné z:
https://cs.wikipedia.org/wiki/M%C3%ADchova_sk%C3%A1la#/media/Soubor:Michova_skala_1.jpg

Kapitola 9

9.1 Zelený trávník

[The ball]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-04]. Dostupné z:
<https://pixabay.com/cs/photos/m%3%ad%4%8d-stadion-roh-corner-korner-488709/>

9.2. Fotbalové hřiště

[Football pitch]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-04]. Dostupné z:
<https://pixabay.com/cs/photos/fotbalov%3%a9-h%5%99i%5%a1t%4%9b-fotbal-rush-320100/>

9.3 Lístky na fotbal

[Entries]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-04]. Dostupné z:
<https://pixabay.com/cs/illustrations/vstupenky-l%3%adstek-pap%3%adr-pokladna-3238747/>

9.4 Energie diváků

[Audience]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-04]. Dostupné z:
<https://pixabay.com/cs/photos/poslucha%4%8di-fotbal-stadion-1866738/>

9.5 Televizní projekce fotbalu

[Tv]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-04]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/illustrations/televize-pohled-fotbal-1271650/>

9.6 Pivo a voda

[Beer]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-04]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/pivo-plav%3a1n%3ad-oce%3a1n-mo%599e-l%3a1hve-977176/>

9.7 Zákaz vypouštění větrů

[Prohibition red sign vector]. In: Vectorstock.com [online]. [cit. 2021-08-04]. Dostupné z: <https://www.vectorstock.com/royalty-free-vectors/no-farting-sign-vectors>

9.8 Povzbuzující diváci

[Lego]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-04]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/lego-div%3a1ci-dav-mu%5bei-tribuna-5011259/>

9.9 Katar

[Katar borders]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-04]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/vectors/ohrani%48den%3ad-zem%49b-vlajka-geografie-2099221/>

Kapitola 10

10.1 Ekodukt

[Ekodukt]. In: Cs.wikipedia.org [online]. [cit. 2020-09-18]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Ekodukt#/media/Soubor:B464_B%C3%B6blingen01_2010-06-29.jpg

Kapitola 11

11.1 Dronová nákladní doprava

[Drone]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-13]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/drone-logistika-drone-bal%3ad%48dek-drone-2816244/>

11.2 Udusané lesní svážnice

[Timber harvesting]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-13]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/t%49b%5beba-d%599eva-dopravce-d%599evo-zp%49bt-6474133/>

11.3 Dálkově řízené zemědělství

[Figure]. In: En.wikipedia.org [online]. [cit. 2021-08-13]. Dostupné z: [https://en.wikipedia.org/wiki/Precision_agriculture#/media/File:Figure_16_Components_of_a_Precision_Agriculture_System_\(49132514563\).jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Precision_agriculture#/media/File:Figure_16_Components_of_a_Precision_Agriculture_System_(49132514563).jpg)

11.4 Práce na dálku

[Laptop]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-13]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/laptop-po%48d%3adta%48de-pc-z%3a1pism%3adk-zelen%3a1-2055522/>

11.5 Robotizace

[Robot]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-13]. Dostupné z: <https://pixabay.com/cs/photos/robot-rameno-technologie-2791677/>

11.6 Kořenová čistírna odpadních vod

[Landscape]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-13]. Dostupné z:

<https://pixabay.com/cs/photos/krajina-holandsk%a1-krajina-vodn%ad-3168005/>

11.7 Pasivní dům

[Passive]. In: Pixabay.com [online]. [cit. 2021-08-13]. Dostupné z:

<https://pixabay.com/cs/photos/pasivn%ad-jeden-rodinn%bd-d%afm-vila-1026375/>